პროლეტარელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 132 (18374) შაბათი, 5 ივნისი, 1982 წელი ფასი 5 კაპ.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმმა განიხილა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრობის კანდიდატის, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივნის ამხ. ე. ა. შევარდნაძის მიერ წარმოდგენილი ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს მოხსენება — საქართველოს პარტიული ორგანიზაციის ამოცანები თბილისში გამართულ ზეიმზე ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის გამოსვლებში ჩამოყალიბებულ მითითებათა შესაბამისად მეცნიერების შემდგომი განვითარებისა და რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დაჩქარებისათვის.

დღეს ქვეყნდება მოხსენების საბოლოო ტექსტი, როგორც ცენტრალური კომიტეტის ბიურომ მოამზადა მისი განხილვის დროს შემოსული წინადადებებისა და დამატებების, აგრეთვე პლენუმზე ამხ. ე. ა. შევარდნაძის მიერ წარმოთქმული საბოლოო სიტყვის გათვალისწინებით, და დამტკიცებულია როგორც საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმის მოხსენება, რომელითაც პლენუმი მიმართავს რესპუბლიკის პარტიულ ორგანიზაციას.

საქართველოს პარტიული ორგანიზაციის ამოცანები მეცნიერების შემდგომი განვითარებისა და რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დაჩქარებისათვის

ე. ა. შევარდნაძე,

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრობის კანდიდატი, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმის მოხსენება

1982 წლის 14-15 მაისი

ამხანაგებო!

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პლენუმი რესპუბლიკის პარტიულ ორგანიზაციის მიმართავს მოხსენებით — **საქართველოს პარტიული ორგანიზაციის ამოცანები მეცნიერების შემდგომი განვითარებისა და რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დაჩქარებისათვის.**

ცენტრალურ კომიტეტს მიაჩნია, რომ ამ პლენუმს განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება, ვინაიდან იგი შეიკრება, **ჯერ ერთი,** ცოტა ხანში მას შემდეგ, რაც შესრულდა პარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტის თაობაზე სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილების მე-10 წლისთავი და, **მეორე,** ერთი წელი გავიდა იმ ზეიმიდან, საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების გამარჯვებისა და საქართველოს კომუნისტური პარტიის შექმნის მე-60 წლისთავს რომ მიეძღვნა.

დიდი ქმაყოფილებით აღნიშნავს რა ღრმა ცვლილებებს, უკანასკნელი ათი წლის მანძილზე რომ მოხდა რესპუბლიკის სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებაში, მორალურ-ფსიქოლოგიური კლიმატის გაჯანსაღებაში, ხალხის სულიერი კულტურის აღმავლობაში, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი თავის უახლოეს ამოცანად მიიჩნევს იმას, რომ **დაამკვიდროს მიღწეული წარმატებანი, უზრუნველყოს მოელი ჩვენი სახალხო მეურნეობის ახალი, კიდევ უფრო მძლავრი აღმავლობა.**

ამ ამოცანის გადაწყვეტა, როგორც ზაზგასმით აღინიშნა პარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტის თაობაზე სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილებაში, შესაძლებელი მხოლოდ, **მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის და უფლებამოსილ მეცნიერებათა განვითარების უმნიშვნელოვანეს პრობლემათა მეცნიერულ კვლევის კონცეპტრაციის, ინსტიტუტების, კათედრების, ლაბორატორიების მუშაობის ეფექტიანობის ამაღლების საფუძველზე.**

ახლა, ერთი წლის შემდეგ, თბილისში გამართულ ზეიმზე ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის სტუმრობიდან, როდესაც ამ აღნიშნა, რომ ნიადაგ იზრდება ჩვენი რესპუბლიკის წვლილი ქვეყნის საერთო დოვლათში, რომ საქართველოს წარმატებით მიუღია სამეი, რომ ჩვენში ხაჭრის სასაკეთო პირი უჩანს, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტს თავის ძირითად, თავის კარდინალურ ამოცანად მიაჩნია, ის რომ **უახლოეს წლებში,** როგორც ლენინი იღიარა ძველ თქვა, **საკონფლიქტო დაწინაურდეს ეკონომიკური განვითარების ზოგიერთი არსებითი მიმართულება.**

ამ ამოცანას გადაგვაჭრევინებს ისეც და ისეც, **მეცნიერულ-ტექნიკური** პროგრესის დაჩქარება, როგორც სკკპ XXVI ყრილობის გადაწყვეტილებებთ არის **დასახული,** სახალხო მეურნეობის ყველა დარგის გასაღ **მეცნიერებისა და ტექნიკის მოწინავე მიღწევებზე.**

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმმა პარტიული ორგანიზაციის ყურადღებ ამტკიცეური ამოცანები განიხილა **მეცნიერებისა და სახალხო მეურნეობის მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესისადმი პარტიული ხელმძღვანელობის შემდგომი სრულყოფის პრინციპი.**

განვითარებული სოციალიზმის პირობებში განუზომლად იზრდება მეცნიერების როლი საზოგადოების ცხოვრების ყველა სფეროში. სულ უფრო აქტუალური ხდება ის გრძელვადიანი, ისტორიული მნიშვნელობის ამოცანა, ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა რომ წამოაყენა სკკპ XXIV ყრილობაზე: **ორგანულად შეაუღლოთ მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის მიღწევები სოციალისტური მეურნეობის სისტემის უპირატესობებს.**

თანამედროვე მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუცია მსოფლიო პროცესი გახლავთ. მაგრამ მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის სოციალურ-ეკონომიკური ფუნქციები ძირეულად იცვლება საზოგადოებრივი წყობილების კეკლუნაზე.

„ჩვენ, კომუნისტები, — თქვა ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა, — ვხელმძღვანელობთ იმით, რომ მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუცია მხოლოდ სოციალიზმის პირობებში იძენს სწორ მიმართულებას, რომელიც შეესაბამება ადამიანისა და საზოგადოების ინტერესებს. თავის მხრივ, მხოლოდ მეცნიერებისა და ტექნიკის დაჩქარებული განვითარების საფუძველზე შეიძლება გადაიჭრას სოციალური რევოლუციის სამოლო ამოცანები — აშენდეს კომუნისტური საზოგადოება".

მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დაჩქარება და ეკონომიკის განვითარების ინტენსიურ გზაზე გადაყვანა, სახალხო მეურნეობის სტაბილურ წინსვლა-განვითარებასთან, ქვეყნის საწარმოო პოტენციალის უფრო რაციონალურ გამოყენებასთან, ყველა სახეობის რესურსების ყოველმხრივ ეკონომიასა და მეშვნიის ხარისხის გაუმჯობესებასთან ერთად, სკკპ XXVI ყრილობამ დასახელა იმ ძირითად პირობებს შორის, რომელიც გადაწყვეტენ **მეთერთმეტე ხუთწლედის მოკლე ამოცანას — საბჭოთა ადამიანების კეთილდღეობის შემდგომი გაუმჯობესების უზრუნველყოფას.**

რესპუბლიკის კომუნისტებმა, მშრომელებმა იციან, რომ ცენტრალური კომიტეტის ეს პლენუმი კარგა ხანს მზადდებოდა, და ეს ერთხელ კიდევ მოწმობს თუ რაოდენ დიდი პასუხისმგებლობით, რაოდენ დიდი სერიოზულობით, და რეალურებით, ის კი არა — რაოდენ დიდი სფეროხილით მიუდგეს მეცნიერებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის პარტიული და სახელმწიფო ხელმძღვანელობის საკითხთა განხილვას, **რესპუბლიკაში მეცნიერების შემდგომი განვითარებისა და სახალხო მეურნეობის დაჩქარებისათვის საქართველოს პარტიული ორგანიზაციის ღონისძიებათა კონცენტრაციის ამოცანების განსაზღვრას.**

პლენუმის ესოდენ ხანგრძლივი სამზადისის გამჭოლება ისიც არის, რომ **მეცნიერება ვერ ბგუობს ნაჩქარევ დასკვნებს, ნაუცბადევ შეფასებებს, არაკვალიფიციურ დებულებებს, მით უმეტეს — უხეშ ჩარევას.** მეცნიერება და მეცნიერების მუშაკები, სწავლულები, მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის შემოქმედნი მოითხოვენ **კომპეტენტურსა** და ამასთანავე, **მოწიწებულ** მიდგომას.

უნდა აღინიშნოს ის გარემოებაც, რომ ჩვენ ყველანი — მეცნიერებიც, სამეურნეო, პარტიული და სახელმწიფო მუშაკებიც — შინაგანად უნდა მოვმზადებულიყავით, მეცნიერული კვლევის ეფექტიანობის ამაღლების, წარმოებასთან მეცნიერების ინტეგრაციის პრობლემათა შესახებ დიდი და სერიოზული სჯაბაასისათვის.

ახლა შეგვიძლია დარწმუნებით **განვაცხადოთ, რომ ჩვენი რესპუბლიკის სწავლულნი მეცნიერების შემდგომი განვითარებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დაჩქარების ამოცანებს უდგებიან ჭეშმარიტად პარტიული პოზიციებიდან** — ხოლო ჩვენი პარტიული მუშაკები, სამეურნეო კადრები, თავის მხრივ, იჩენენ ნამდვილად **მეცნიერულ მიდგომას** სამეცნიერო დაწესებულებებში, პირველად პარტიულ ორგანიზაციებში, ნაკლებად, საქალაქო, სოლქან და საერთო-რესპუბლიკური მასშტაბით ორგანიზატორული და პოლიტიკური მუშაობის საკითხებისადმი.

მეცნიერული და პარტიული, პარტიული და მეცნიერული მიდგომის ასეთი მჭიდრო შეხამების, ასეთი ორგანული ნაგებობის მუდმივი ძიება — ეს არის ჩვენი ერთ-ერთი ყველაზე დიდი შენაძენი, პარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტის თაობაზე სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ცნობილი დადგენილების მიღებიდან განვლილი უკანასკნელი ათი წლის მანძილზე **რომ მოვიპოვეთ.**

ჩვენ ფრიად მნიშვნელოვნად მიგვაჩნია ის, რომ VI პლენუმისათვის წარდგენილი ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს მოხსენება და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის ღონისძიებანი წინასწარ დაიწერგა პლენუმის ყველა მონაწილეს, რომელთაგან შემდეგ ჩამოყალიბდა შესაბამისი სამუშაო ჯგუფები, რომ პლენუმი სათვის მზადების პროცესშიც და პლენუმის მიმდინარეობის დროსაც შემოვიდა ასობით სხვადასხვა ყურადსაღები წინადადება, შენიშვნა, რეკომენდაცია, მოსაზრება იმის თაობაზე, თუ როგორ განვითარდოთ შემდგომ მეცნიერება, როგორ დავაჩქაროთ მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესი რესპუბლიკაში.

თითოეულ სამუშაო ჯგუფთან ჩამოყალიბდა სპეციალური საკონსულტაციო კომისიები, რომელშიც შედიან პარტიული მუშაკები, სახელოვანი მეცნიერები და შესაბამისი პროფილის სპეციალისტები. კომისიებმა შეისწავლეს და გააანალიზეს უკანასკნელ ყველა წინადადება, თითოეული შენიშვნა და მოახსენეს თავიანთი მოსაზრება სამუშაო ჯგუფების ხელმძღვანელებს. ის შენიშვნები, წინადადებები და შესწორებები, რომლებიც საკონსულტაციო კომისიებმა მისაღებად ცნეს, გათვალისწინებულ იქნა სამუშაო ჯგუფების განსახილველად, მერე კი შეისწავლა ექსპერტთა სპეციალურმა ჯგუფმა, რომელშიც შედიოდნენ რესპუბლიკის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის, მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტის, სამეცნიერო დაწესებულებებისა და უმაღლესი სასწავლებლების ხელმძღვანელები. ბევრი წინადადება ითასახა ამ მოხსენებამიც.

პლენუმის სამზადისმა ერთხელ კიდევ თვალსაჩინოდ ცხადყო: მეცნიერებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის სფეროში დაგვიგროვდა ბევრი საკითხი, რომლებიც დაუყოვნებლივ გადაწყვეტას მოითხოვენ. და ახლა დადგა მომენტი, როცა **რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაცია, ყველა კომუნისტი მკვეთრად, 180 გრადუსით უნდა შემობრუნდეს მეცნიერებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის პრობლემებისაკენ, მეცნიერების მიღწევათა პრაქტიკული რეალიზაციისაკენ.**

დადგა დრო, როცა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის, მთელი რესპუბლიკური პარტიული ორგანიზაციის წინაშე დაისახა ამოცანა — კომპლექსურად, ფართო და პრინციპული პარტიული პოზიციებიდან მივუდგეთ საკითხებს, რომლებიც დაკავშირებულია მეცნიერებისა და ტექნიკის შემდგომ განვითარებასთან, მათი მიღწევების პრაქტიკულ გამოყენებასთან.

ცენტრალური კომიტეტის პლენუმი შეიკრიბა, რათა: **ჯერ ერთი** განსაზღვროს თვით მეცნიერების ეფექტიანობის ამაღლების, მისი მატერიალურ-ტექნიკური და საკადრო ბაზის განმტკიცების, ჩვენი სწავლულებისა და სამეცნიერო კოლექტივების შემოქმედებითი მუშაობის პირობების გაუმჯობესების გზები.

მეორე, დასახოს ის ძირითადი მიმართულებანი, რეალური საშუალებები, რომელთა მეოხებით შეგძლებთ მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის მიღწევათა შეერთებას სოციალისტური მეურნეობის სისტემის უპირატესობებთან, მივაგნოთ წარმოებასთან მეცნიერების ინტეგრაციის ისეთ ოპტიმალურ ფორმებს, რომლებიც რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის სპეციფიკას გაითვალისწინებს.

მესამე, გაანალიზოს რესპუბლიკაში მეცნიერებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მართვის არსებითი სტრუქტურა, შეეფასოს მისი ავკარგი, განსაზღვროს ის ძირითადი რგოლები, რომლებიც აერთიანებენ მთელ ჯაჭვს: „მეცნიერება — წარმოება".

და ბოლოს, რაც მთავარია, მეცნიერების შემდგომი განვითარებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დაჩქარების საფუძველზე **მივაღწიოთ წარმოების ინტენსიფიკაციის დონის მკვეთრ ამაღლებას, შრომის ნაყოფიერების ზრდას, და მაშასადამე, — ეკონომიკის და კულტურის შემდგომ აღმავლობასაც.**

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტს საჭიროდ მიაჩნია აღნიშნოს: მოხსენებაში აღძრული ცალკეული საკითხები ვერ გადაწყდება შესაბამისი საკავშირო ორგანოების მონაწილეობის მიუღებლად. სხვები სადისკუსიო ხასიათისა გახლავთ და შემოგვაქვს საკითხის დაყენების წესით.

მოხსენებაში აისახა ბევრი საკითხთაგანი, ცენტრალური კომიტეტისადმი წერილების დიდ ნაკადში რომ არის აღძრული, ასახულია აგრეთვე რესპუბლიკური პრესის პუბლიკაციებში წამოყენებული საკითხები, რომლის ფურცლებზეც ფართოდ მიმდინარეობს მეცნიერული პრობლემების განხილვა სახალხო მეურნეობის შემდგომი განვითარების პრაქტიკულ ამოცანებთან მჭიდრო კავშირით.

I. საუკეთესო მიღწევათა დონეზე

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი გამოთქვამს მტკიცე რწმენას, რომ ეს პლენუმი დასაბამს მისცემს მეცნიერებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის პარტიული ხელმძღვანელობის ძირეულ ბუდროებისას. ჩვენი რწმენა ემყარება სავსებით რეალურ ფაქტორებს. ეს გახლავთ მაღალკვალიფიციური მეცნიერულ-ტექნიკური კადრები, ეს გახლავთ სახალხო მეურნეობაში დასაქმებული უმაღლესი და საშუალო განათლების მოსახლეობის დიდი ხვედრითი წილი, ეს გახლავთ გეგრაფინი ეკონომიკური პოტენციალი, რომელიც განსაკუთრებით გაიზარდა პარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტის თაობაზე სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილების მიღებიდან გასულ ათწლეულში, ეს გახლავთ ყველა მშრომელის, მთელი ჩვენი ხალხის აქტიურობა და ენთუზიაზმი, და, ბოლოს, ეს გახლავთ რესპუბლიკური პარტიული ორგანიზაციის ბრძოლისუნარიანობა.

დაფრილნებით **გავაუქმოთ ჩვენი მეცნიერების მდგომარეობა,** მისი მიღწევები და შესაძლებლობანი. რესპუბლიკაში არის 150-ზე მეტი სამეცნიერო დაწესებულება, სადაც 60 ათასი კაცი მუშაობს. მათ შორის 1300-ზე მეტი მეცნიერებათა დოქტორი და ცხრა ათასამდე კანდიდატი. ქართველ სწავლულებს ღირსეული წვლილი შეაქვთ მთელი საბჭოთა მეცნიერების განვითარებაში. მათს მუშაობას, მათს წარმატებებს მაღალი შეფასება მისცა თბილისში გამართულ ზეიმზე გამოსვლისას ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა.

60 წლის განმავლობაში მეცნიერება საბჭოთა საქართველოში ავადა თვისებრივად ახალ საფეხურზე, შეუქმნა მტკიცე საძირკველი რესპუბლიკის სწრაფ ეკონომიკურსა და სოციალურ განვითარებას, მისი ძველთაძველი და თავისთავადი, როგორც ლენინდ იღიას ქმა თქვა, **„მრავალმხრივ უნიკალური ეროვნული კულტურის"** ახალ მძლავრ აღმფურენს.

საქართველოს მეცნიერებას ღრმა ისტორიული ფესვი აქვს გადგმული, მაღალია მისი ავტორიტეტი. საბჭოთა საქართველოში მეცნიერება ვითარდებოდა და ვითარდება, ერთი მხრივ, ქვეყნის დიდი სამეცნიერო ცენტრების, უწყნარეს ყოველისა, მოსკოვისა და ლენინგრადის მაღლიანი გავლენით, მეორე მხრივ, რესპუბლიკის სწავლულები თავიანთი მეცნიერული იდეებით ამდიდრებენ სამამული მეცნიერების მრავალი დარგის განვითარებას. სწორედ **ეს დიალექტიკური ერთიანობა განსაკუთრებული, ჭეშმარიტად მეცნიერული შემოქმედების მამოძრავებელი ძალა.**

ტრადიციული გახდა რუსეთისა და საქართველოს მეცნიერთა თანამეგობრობა. სწორედ მათი მჭიდრო კავშირურთიერთობისა და ორმხრივ გამდიდრების მეოხებით ხორცი შეესხა და რეალობად იქცა ქართველ ერტერის მოწინავე მოღვაწეთა ოცნება საქართველოში დამოუკიდებელი მეცნიერული **ცენტრის** შექმნის შესახებ. 40 წლის წინათ, 1941 წლის თებერვალში, სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალი საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიად გარდაიქმნა. რესპუბლიკაში დაიწყო მეცნიერების განვითარების ახალი ხანა, ახალი ეპოქა. ჩვენს სწავლულთა ბევრმა გამოკვლევამ მსოფლიო აღიარება მოიპოვა, მრავალი ნამუშევრის შედეგები ფართოდ გამოიყენება საქართველოსა და მთელი ქვეყნის სახალხო მეურნეობაში.

მეცნიერების განვითარებას უთვალსაჩინოესი წვლილი შემატეს ივანე ჯავახიშვილმა, ნიკოლოზ მუსხელიშვილმა, ივანე ბერიტაშვილმა, ილია ვეკუამ და სხვა ჩვენმა გამოჩენილმა სწავლულებმა. მსოფლიო სახელი მოიპოვეს ქართულმა მათემატიკურმა და ფიზიოლოგიურმა სკოლებმა. საქვეყნოდ არის აღიარებული ქართველ მეექანიკოსთა, ფიზიკოსთა და ასტრონომთა, ბეოგრაფთა, ბეოლოგთა და ბეოფიზიკოსთა, ქიმიკოსთა, მეტალურგთა, ბიოლოგთა, მედიკოსთა, აგრარიკოსთა, ისტორიკოსთა, ფილოსოფოსთა, ფსიქოლოგთა, ენათმეცნიერთა და ლიმოსავლეთმცოდნეთა, ლიტერატურათმცოდნეთა, ხელოვნებათმცოდნეთა და სხვათა მეცნიერული მიღწევები. ქართველ მეცნიერთა ბევრ შრომას მიენიჭა ლენინური და სსრ კავშირის სახელმწიფო პრემიები, ისინი ბამოცემული რუსულ ენაზე, თარგმნილია სსრ კავშირის ხალხთა ენებზე, აგრეთვე უცხო ენებზე. ამ ბოლო წლებში ოთხი ჩვენი სწავლული აირჩიეს სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტებად.

ამ ცოტა ხნის წინათ სსრ კავშირის გამოგონებებისა და აღმოჩენების საქმეთა კომიტეტში აღირიცხა ორი მეცნიერული აღმოჩენა — ელექტრომაგნიტური ველის ტალღოვანი სურათის სრული რეპროდუცირების, აგრეთვე მაგისტრალური და პიალური ორტრიგებით ტეინის სისხლის მიმოქცევის რეგულაციის მოვლენები, რომელთა ავტორები არიან შ. დ. კაკიხაშვილი და ჯ. ი. მკვდლიშვილი.

განსაკუთრებით ნაყოფიერი გამოდგა ჩვენი მეცნიერებისათვის განვლილი ათწლეული. ასრულებდნენ რა პარტიის ყრილობების გადაწყვეტილებებს, ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის მითითებებს, ქართველმა სწავლულებმა წარმატებით გამოიკვლიეს ბუნებისა და საზოგადოების განვითარების კანონზომიერებანი, დიდი წვლილი შემატეს მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დაჩქარებას და წარმოების ეფექტიანობის ზრდას, ხალხის ცხოვრების დონის ამაღლებას, მისი კეთილდღეობისა და კულტურის ამმაღლებას, სამეცნიერო-ტექნიკურ მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებას.

აკადემიური და დარგობრივი სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების, უმაღლესი სასწავლებლების კათედრების, სამრეწველო-საკონსტრუქტორო და სამრეწველო-ტექნოლოგიური ორგანიზაციების მეცნიერთა კოლექტივები მრეწველობის, შენებლობის, სოფლის მეურნეობის, ეკონომიკის სხვა დარგების საწარმოთა მუშაკებთან ერთად კვლევას ეწევიან რესპუბლიკური კომპლექსური პროგრამების ფარგლებში, წყვეტენ უმნიშვნელოვანეს სახალხო-სამეურნეო, მეცნიერულ-ტექნიკურ და სოციალურ პრობლემებს.

უშუალოდ აკადემიის ინსტიტუტებში ან მათი მონაწილეობით შესრულებულ კამოკვლევებს შორის საკმაოდ დიდსახელოვნ ნამუშევრები, რომლებიც დაკავშირებულია ჭიათურის სამადნეს მანგანუმის მადნების და კომპლექსური გადამუშავების ეფექტიანობის ამაღლებასთან, მრეწველობასა და სოფლის მეურნეობაში ბუნებრივი ცეოლითების რაციონალურ გამოყენებასთან. შემუშავებულია მაღნეულის სპილენძის კოსეტრატებისა და ჭიათურის მწირი მანგანუმის მადნებისაგან მაღალხარისხოვანი სპილენძის ფხვნილისა და ალტიური მანგანუმოროანგის წარმოების ავტოკლავური ჰიდრომეტალურგიული ხერხი, რაც მათი სამამული წარმოებაში დანერგვის შესაძლებლობას მოგვცემს. ათვისებულია დიდი სიმტკიცის თუჯის მიღების ტექნოლგია, მასალების ქიმიური მოლითონების, ხალასი ალიუმინის ფხვნილების, მათი შენაღნობების მიღების ახალი ხერხები.

კიბერნეტიკის, ელექტრონიკისა და გამოთვლითი ტექნიკის დარგში წარმოებს კვლევა ახალი ფიზიკური პრინციპების საფუძველზე კიბერნეტიკულ სისტემათა ელემენტების შესაქმნელად, მუშავდება მეტალურგიულ, სამთამადნო და ქიმიურ მრეწველობაში ტექნოლოგიური პროცესების მართვის ავტომატიზებულ სისტემათა, თბოელექტროსადგურებისა და ატომური ელსადგურების ავტომატიზაციისათვის განკუთვნილი სპეციალიზებული გამთვლელი კომპლექსები.

რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის მართვის სისტემათა ინსტიტუტის, საბჭოთა კავშირის „ავტომატრეწვის" სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტისა და პერვოურალსკის მილების ქარხნის კოლექტივებმა მსოფლიო პრაქტიკაში პირველად შეიმუშავეს მილსაგლინავი წარმოების ტექნოლოგიური პროცესების მართვის ადაპტური სისტემა. ეს ჩამოთვლა შეგვეძლო კვლავ გაგვეგრძელებინა, კიბოდ, აღგვანშნა ჩვენი სწავლულების მიღწევები ენერგეტიკის, მანქანათმშენებლობის დარგში და ა. შ.

განსაკუთრებული მნიშვნელობა უნდა მიენიჭოს იმას, რომ ფუნდამენტურ მეცნიერებათა შემდგომ განვითარებასთან ერთად მეცნიერული კვლევის ეკონომიკური ეფექტიანობის მნიშვნელოვან ამაღლებასაც მივაღწიეთ. თუ მეცხრე ხუთწლედში მეცნიერულ-ტექნიკურ მიღწევათა დანერგვის ეკონომიკური ეფექტი მრეწველობაში 125 მილიონ მანეთს შეადგენდა, მეათე ხუთწლეულში ამ მაჩვენებელმა 217 მილიონ მანეთს გადააჭარბა; პროდუქციის თვითღირებულების შემცირებით მიღებულმა დამატებითმა მოგებამ თითქმის 150 მილიონი მანეთი შეადგინა.

ეფექტიანად მუშაობენ მთელი რიგი დარგობრივი სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტები. მათ შორის არიან სოხუმის აკადემიკოს ი. ნ. ვეკუას სახელობის ფიზიკა-ტექნიკური ინსტიტუტი, რომელიც მეცნიერების განვითარებასა და ახალი ტექნიკის შექმნაში მოპოვებული წარმატებებისათვის ახლახან ზრომის წოდული დრაშის ორდენით დაჯილდოვდა, საბჭოთა კავშირის მეორე სამხლიარის ელექტრულ მანქანათა ტექნოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი და საპროექტო-საკონსტრუქტორო ინსტიტუტები, თთელი რიგი სპეციალური საკონსტრუქტორო ბიუროები.

ძალზე აქტიური, პერსპექტიული კვლევა-ძიება წარმოებს ჩვენი უმაღლესი სასწავლებლების ბევრ კათედრაზე. მათ რიცხვს განეკუთვნება საწნელე მასალის ფორმაცელის ახალი ხერხით შემუშავება და ორიგინალური ისადიდაგ-საკმის დგანის შექმნა, ელექტორწრედენის სინთეზის მეთოდებით რთული რადიოელექტრონული სტრუქტურების კვლევა, სანიტარული ნამუშევრები ფოტოსინთეზის დარგში და თელი რიგი სხვა ნამუშევრები, რომლებიც შესრულებულია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, საქართველოს პოლიტექნიკურ, ქუთაისის პოლიტექნიკურ ინსტიტუტებში, საქართველოს ზოოტექნიკურ-სავეტერინარო სასწავლო-კვლევითს, სამედიცინო ინსტიტუტებსა და სხვა უმაღლეს სასწავლებლებში.

რესპუბლიკის სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებები კომპლექსურად ამუშავებენ ისეთ დიდმნიშვნელოვან პრობლემებს, როგორიც არის კოლხეთის დაბლობისა და ბიცობი მიწების ათვისება, ტეგნარეთა დაცვა, ინდუსტრიული საკვებწარმოების ტექნოლოგია, პირუტყვის პროდუქტიულობის ამაღლება, შექმნილია ახალი ჯიშის ჩაი „კოლხეთი", დაჯილდებულია პირველი ქართული სიმინდის მარტივი ჰიბრიდი, შემუშავებულია მთელი რიგი სასოფლო-სამეურნეო მანქანა-აპარატები.

ქართველმა მეცნიერებმა და დამპროექტებლებმა სერიოზული წვლილი შეიტანეს სამშენებლო მეცნიერებას — შენობა-ნაგებობათა გაანგარიშების, კონსტრირების, დაპროექტებისა და აგების, დასახლებული პუნქტების დაგეგმარებისა და განაშენიანების, ახალი საშენი მასალებისა და კონსტრუქციების შექმნის თეორიისა და პრაქტიკას. სამშენებლო პრაქტიკაში პირველად სწორედ ჩვენში იქნა გამოყენებული მსუბუქი ბეტონი და შემუშავდა კონსტრუქციების სეისმომედეგობის გაანგარიშების თანამედროვე მეთოდიკა. მეცნიერების, ჩვენი სწავლულების მეოხებით შესაძლებელი გახდა ისეთ უნიკალურ საინჟინრო ნაგებობათა აშენება, როგორიც არის ენგურჰესი, მთელი რიგი საცხოვრებელი სახლები და საზოგადოებრივი შენობები, სპორტული ობიექტები.

ამ ბოლო წლებში ჩვენი მეცნიერები სულ უფრო აქტიურად მონაწილეობენ სოციალური პრობლემების გადაჭრაში, პარტიის პოლიტიკის განხორციელებაში, რომლის მიზანია უზრუნველყოს ადამიანთა კეთილდღეობის შემდგომი გაუმჯობესება. საგრძნობი წარმატებებია მიღწეული მედიცინის, მშრომელთა ჯანმრთელობის დაცვის, საკურორტო საქმის განვითარების, გარემოს დაცვის დარგში.

კერძოდ, მედიკოსმა მეცნიერებმა ფუნდამენტური გამოკვლევები აწარმოეს თავის ტვინის ერთფულესი ავადმყოფების შესასწავლად, შეიმუშავეს სხვადასხვა ფორმის ეპილეფსიის ეტიპობრივი დიაგნოსტიკისა და დიფერენციერებული მკურნალობის სისტემა, ყურისა და ხორხის მიკროქირურგიის ახალი მეთოდები. მუშავდება ხელოვნური სისხლის, ლეიკოციტარული ინტერფერონის მიღების ორიგინალური მეთოდები, ინერგება ახალი ფარმაკოლოგიური საშუალებები, სხვადასხვა სნეულებათა დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის ხერხები და ა. შ.

ეს არასრული ნუსხაც კი დამაჯერებლად მოწმობს, რომ ქართველი მეცნიერთა მიღწევები უეჭველია, რომ ისინი თვალსაჩინოა და ფრიად მნიშვნელოვანი.

ამასთანავე არ შეიძლება არ აღინიშნოს, რომ **მრავალი წლის მანძილზე ჩვენში მეცნიერება რაღაცნაირად ცალმხრივად ვითარდებოდა. მეცნიერება ერთგვარად მოსწყდა სამეურნეო და კულტურული შენებლობის პრაქტიკას, ისევე თეორიაც მოწყვეტილი აღმოჩნდა კონკრეტული სახალხო-სამეურნეო ამოცანებისაგან.** თავი იჩინა აკადემიური მოსაზრების უარყოფთმა შედეგებმა, თითქოს ნამდვილი მეცნიერება — მხოლოდ და მხოლოდ „წმიდა" მეცნიერებაა, ხოლო მისი პრაქტიკული ეკუთვნა — მეორეხარისხოვანი საქმე. ეს იმ სიტუაციის ბრალია, თავის დროზე რომ იყო ფეხმოკიდებული რესპუბლიკაში. ეს იმ ცალკეული ხელმძღვანელების ბრალია, ჯეროვნად რომ არ წარმართავდნენ ჩვენი მეცნიერების საქმიანობას, არ უსაბაჯნენ მათ ორიენტირად უმნიშვნელოვანესი სახალხო-სამეურნეო ამოცანების გადაწყვეტას, სწორედ ამის შედეგი იყო, რომ ბევრმა მეცნიერმა დაკარგა სწორი გეზი თავის მეცნიერულ კვლევა-ძიებაში, მეცნიერების განვითარების ძირითადი კუთხის, ძირითადი ტენდენციების განსაზღვრაში, არ იღებდნენ აქტიურ მონაწილეობას რესპუბლიკის ეკონომიკური პოტენციალის ზრდაში, დაკარგეს, თუ გნებავთ, სახალხო-სამეურნეო პრობლემების კვლევის ხალისი.

რამდენიმე სიტყვა ეგრეთ წოდებულ „წმიდა" მეცნიერებაზე. თვით მეცნიერების წარმოშობა განაპირობა არა მარტო კაკობრიობის ოდინდელმა მისწრაფებამ ბუნებისა და საზოგადოების განვითარების კანონების შემეცნებისადმი, არამედ აგრეთვე წარმოების მოთხოვნილებებმაც. სწორედ წარმოების მოთხოვნილებანი, ეკონომიკის მდგომარეობა განსაზღვრავს დღეს მნიშვნელოვანწილად მეცნიერების განვითარებას. ეს გარემოება, აგრეთვე ის, რომ მეცნიერება გაფლენს ახდენს საწარმოო ძალების განვითარებაზე, განაპირობებს **მეცნიერებისა და წარმოების ურთიერთკავშირს, თანამოქმედებას.**

რა თქმა უნდა, მეცნიერება ვერ უპასუხებს და არც უნდა უპასუხებდეს მარტოოდენ დღევანდელ, ამწუთიერ მოთხოვნილებებს, იგი უნდა უსწრებდეს და აკი უსწრებს კიდეც მას.

მაგრამ ფუნდამენტური კვლევა — ტექნიკური პროგრესის მეცნიერული საფუძველი და გამოყენებითი კვლევა უნდა განვხილოთ როგორც საყოველთაო სახოზგადოებრივი ცოდნის უუნალო საწარმოო ძალად გადაქცევის ერთიანი პროცესი. ამასთან უნდა გავითვალისწინოთ, რომ დღეს ზღვარი ფუნდამენტურსა და გამოყენებითს გამოკვლევებს შორის ხშირად ძნელად გას

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმის მოხსენება

(გაგრძელება)

ამასთანავე ჩვენ მტკიცედ და გადაჭრით უნდა განვაცხადოთ, რომ მეცნიერებათა განვითარება — ეს მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის საფუძველია. ფუნდამენტურ მეცნიერებათა განვითარება მთავარია. და ყოველივე ზემოთქვამი სულაც არ ნიშნავს მათს დაუფასებლობას. საქმე, უწინარეს ყოვლისა, ეხება იმას, რომ ჩვენში შეიქმნა გარკვეული გარღვევა ფუნდამენტური კვლევის ფრიად საგრძნობ ხნებზე. რუსთაველის მეტალურგიულ ქარხანასა და ქუთაისის საავტომობილო ქარხანაზე, ხოლო სხვა ნიმუშებზე ინტენსიური რაოდენობა — 49 საწარმოზე. ბუნებრივია, რომ წარმოების ასეთი დეცენტრალიზაციის პირობებში სხმელის ხარისხი და შრომის ნაყოფიერება ისევ დაბალია, ხოლო პროდუქციის თვითღირებულება — მაღალი.

ჩვენში არის მთელი რიგი დიდმნშვნელოვანი მეცნიერული ნამუშევრები, რომელთა დანერგვა მნიშვნელოვანწილად სრულყოფდა მანქანათმშენებლობის ტექნოლოგიას. მაგალითად, მეცნიერებათა აკადემიის მეტალურგიის ინსტიტუტში შემუშავებული საგლინავი წარმოების ნარჩენებისაგან რკინის ფხვნილის მიღების ტექნოლოგია, მაგრამ მისი პრაქტიკული გამოყენება ძალზე ყოვნდება. ჩვენმა სწავლულებმა და პრაქტიკოსებმა მიიღეს სპილენძის ულტრადისპერსიული ფხვნილი, რომელსაც ახასიათებს ახალი და ფრიად მნიშვნელოვანი თვისებების კომპლექსი, მიღებულია აგრეთვე კომპონირებული ფხვნილები და ფხვნილთა კომპოზიციები.

რესპუბლიკაში არსებითად ახალი ტექნოლოგია იშვა. შეიძლება ითქვას, რომ ეს არ არის რიგითი მოვლენა. უნიკალური ფხვნილებისა და ამ ფხვნილთა ნაკეთობების წარმოება სამრეწველო საფუძველზე უნდა იყოს დამყარებული.

მანქანათმშენებლობის განვითარებისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელოვანია აქვს **მართვის ავტომატიზებულ სისტემათა** დანერგვას. დაპროექტების ავტომატიზაციის მხრივ საინტერესო გამოცდილებაა შეძენილი „მოინის" სამეცნიერო-კვლევის ინსტიტუტსა და მის ქარხანაში. ტექნოლოგიური პროცესების მართვის ავტომატიზაციის მხრივ — დიმიტროვის სახელობის საავიაციო ქარხანაში.

საყოველთაოდ არის ცნობილი ამ მიმართულებათა აქტუალობა წარმოების მეცნიერულ-ტექნიკური დონის ამაღლებაში. მაგრამ ამის შესახებ იმიტომ გვიბდება ლაპარაკი, რომ ტექნოლოგიური პროცესების დაპროექტებისა და მართვის ავტომატიზაციაზე ყველგან როდი მუშაობენ სერიოზულად და არსებითად. არადა, მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დაჩქარების საკითხთა წარმატებით გადაწყვეტა შესაძლებელია მხოლოდ ფართო ავტომატიზაციის, უწინარეს ყოველისა, ტექნოლოგიური პროცესების ავტომატიზაციის საფუძველზე. დადგა დრო, როცა **უკვე აღარ შეიძლება მოგწყვეტოთ ტექნოლოგია ავტომატიზაციას და, პირველად, ავტომატიზაციის საშუალებები — ტექნოლოგიას.**

საქმე ისე უნდა დაგაყენოთ, რომ ახალი საწარმოს აშენების თუ ძველი საწარმოს რეკონსტრუქციის არც ერთი პროექტი არ იქნეს შეთანხმებული და, მით უმეტეს, — დამტკიცებული, სანამ არ გადაწყდება საკითხები, რომლებიც დაკავშირებულია საწარმოო პროცესების ავტომატიზაციის საშალებებით მის უზრუნველყოფასთან. ეს უცილობელი წესი უნდა გახდეს და მისი დაცვისათვის ზრუნვა უწინარესად მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტს, სახმშენს, სახელმწიფო ექსპერტიზის ორგანოებს მართებთ.

მანქანათმშენებლობის პროდუქციის ხარისხისა და ტექნიკოგიური დონის შემდგომი ამაღლების, ნედლეულის, მასალის, სათბობ-ენერგეტიკული რესურსების მომპირნეე და რაციონალური გამოყენების ამოცანის გადაწყვეტაში უსაუოოდ უნდა გავამიერთოთ სსრ კავშირის სახსტანდარტის საქართველოს სამმართველოს როლი. ხარისხისათვის, ხარისხის ნიშნისათვის ბრძოლისას გვმართებს არა საბოლოო პროდუქციის ატესტაცია, არამედ, უწინარესად **ტექნოლოგიის ატესტაცია.** ტექნოლოგიური პროცესები, საწყისი მასალები და ნედლეულები, რომლებიც ვერ უზრუნველყოფენ მაღალხარისხოვანი პროდუქციის გამოშვებას, წარმოებიდან უნდა მოიხსნას. ტექნოლოგიის სრულყოფისათვის, მასალათ-და ენერგოტეკვილდობის შეკეთებისათვის ბრძოლაში ჩვენი სახსტანდარტის სამმართველო უფრო აქტიურ პოზიციას უნდა დაადგეს.

ყოველად შეუწყნარებელია, რომ მთელი რიგი საწარმოები ჯერ კიდევ უშვებენ ხარისხსა მეორე კატეგორიის პროდუქციას, რომ წარმოების საერთო მოცულობაში წლითიწლობით **მაღალხარ ხარ ოდ ოვ ანი** **მოძველებულ ნაკეთობათა ხვედრითი წილი.** 1970 წელს მანქანათმშენებლობის საწარმოებში იმ ნაწარმის ხვედრითი წილი, რომელიც 10 წელზე მეტია გამოდიოდ, წარმოების საერთო მოცულობაში შეადგენდა დაახლოებით 20 პროცენტს, 1975 წელს — 24 პროცენტს, ხოლო მეათე ხუთწლედის დამლეგს მთელი საწარმოო პროდუქციის მესამედი მოძველებული იყო და ვერ აკმაყოფილებდა თანამედროვეს მაღალ მოთხოვნებს.

ამგვარი ვითარება დაეინებით მოითხოვს ავამაღლოთ მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტის როლი, რომელსაც მეტი ცდა და შეუპოვრობა მართებს მოძველებული პროდუქციის წარმოების შეწყვეტაზე.

ვამბობენ რა საუბარს მანქანათმშენებლობის შესახებ, იძულებული ვართ ვაღიაროთო, რომ რესპუბლიკაში პრაქტიკულად არაფერი არ გაკეთებულა რობოტებისა და მანიპულატორების გამოსაყენებლად, მოქნილი ავტომატიზებული ხაზებისა და წარმოებების შესაქმნელად.

ჩვენი მეცნიერება უფრო ენერგიულად უნდა ეძიოდეს ისეთი აქტიური პრობლემის გადაჭრის საქმეში, როგორიც არის **სათბობენერგეტიკული ბალანსის** გაუქმებისება. პარტიამ დაგვისახა ამოცანა — შევამციროთ ნავთობის, როგორც სათბობის წილი, შევცვალოთ იგი გაზითა და ქვანახშირით, უფრო სწრაფად განვავითაროთ ატომური ენერგეტიკა, კერძოდ, სწრაფნეტრონიანი რეაქტორები.

უკანასკნელი ორი ხუთწლედის მანძილზე ბევრი რამ გაკეთდა სათბისოდ, რომ რესპუბლიკის ელექტროენერგეტიკა უპირატესი ტემპით ვითარდებოდეს. ენერგოსისტემის სიმძლავრე თითქმის გაორკეცდა და ზთელი რიგი მაჩვენებლები მიხეიდნი ქვეყნის მოწინავე პოზიციებზე გავიდოთ. მაგრამ იმის გამო, რომ მომავალ ათწლეულში მოსალოდნელი არ არის თბოელექტროსადგურებსა და ჰიდროელექტროსადგურებში ენერგოსიმძლავრეთა დიდი მატება, თანაც ჰიდროელექტროსადგურებს მეშაობა სეზონური, ელექტროენერგიის მოხმარების ზრდის ტემპი კი მაღალი, 1990 წლისათვის შეგვეძლება მისი დეფიციტი რამდენიმე მილიარდი კილოვატსაათის ოდენობით.

ობიექტური შეფასება გვიჩვენებს, რომ ერთადერთი სწორი გადაწყვეტილება რესპუბლიკაში დიდი სამაზისო ელექტროსადგურის აშენება. ამავე დროს — და ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია — ამ ხუთწლედშივე უნდა შევუდგეთ თბილისის სახელმწიფო რაიონული ელექტროსადგურის ან ენერგობლოკების ძირეულ რეკონსტრუქციას, რომლებიც გაანგარიშებულ რესურსს ამუშავებენ, აგრეთვე ფართოდ გავაჩაღოთ ზაპერსის, რიონსპირის, ხრამ-ესისა და სხვა ამ ჰიდროელექტროსადგურების მოწყობილობის ფართოდ მოდერნიზაცია, რომელთაგან რამდენიმე ათეული წელი წყლიდა ვუშვეთ ექსპლატაციის.

ტრადიციულ სახეობათა ენერგორესურსების განვითარებასთან ერთად უნდა შეეძინაწყოლოთ და აკვიპოთ ახალ სახეობათა ენერგოწყაროებიც. მათი მეთოდენენების დღევანდელი დონე სულაც არ ამოწურავს მთელ არსებულ რეზერვებს, და, რაც მთავარია, არ შეესაბამება რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის გაზრდილ მოთხოვნებს.

თერმული წყლების პრაქტიკული გამოყენება 45 პროცენტს არ აღემატება. ჩვენ არაერთზზის გვეთქვამს, რომ საჭიროა უფრო ფართოდ გამოვიყენოთ ენერგიის ეს წყარო ბოსტნეულის, სათბურეკომბინატების, ქალაქებისა და სამრეწველო საწარმოების თბომომარაგებისათვის. თერმული წყლების და ზვავრილი მარაგი შესაძლებლობას მოგვცემს სხვა მიზნებს 1985 წელს მოვახმაროთ დაახლოებით 80 ათასი ტონა, ხოლო პერსპექტივაში — უკვე 170 ათასი ტონა პიროსმითი სათბობი. ამ ამოცანების გადაწყვეტას უფრო ენერგიულად უნდა მოკიდოთ ზელი სოფლის მეურნეობის, სანიაღვი და კომეფლიური მეურნეობის, სასოფლო მშენებლობის სამინისტროებმა და „საქსასოფლეტექნიკამ".

ფარფოა სარბიელი ექმნებათ მეცნიერებს მზისა და ქარის ენერგიის გამოყენებაში. ამ მიმართულებით სამეშაოები უკვე წარმოიეს. შექმნილი ექელიოსმობილის სისტემებით აღურეული სასოფლო და სატრანსპორტო ტიპის ეკსპერიმენტალური სასლები. საჭიროა, საქართველოს სსრ სახმშენმა უზრუნველყოს ამ სამეშაოთა დაჩქარება, რომლებსაც პრინციპული ხასიათი აქვთ.

რესპუბლიკაში წარმოიეს ქარის ენერგიის გამოყენებისა სინტერესო სამეშაოები. კოლეგიის დასმენებში ამ ნაწილში საცდელი საქარე დანადგარები, რომლებიც ამჟამედგენ სამეცნიერო-საწარმოო ბიუროს „ენერგია" ფოლად-თუჯსამსმელი ქარხანაზე, ბოლო ოთხ საწარმოზე — თბილისისა და ოზურგეთის ელექტროენერგეტიკულ ქარხანებზე, ხოლო სხვა ოთხ ადგილზე ეტაპობრივ ამოქმედებულ ან ამოქმედებულ ეტაპზე. ეს ეტაპობრივ ამოქმედებული

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმის მოხსენება

(გაგრძელება)

...პარტიის XXVI ყრილობამ დაგვისახა ამოცანა — ...ეფექტების ყველაზე ძვირფას სახეობათა სასურსა... ...ეფექტების ასორტიმენტი, გავადიდოთ მათი ...ბებისგან, გავაუმჯობესოთ ხარისხი; ამასთანავე ...ლობაზე ხაზგასმით აღინიშნა, რომ საკვირაო ...ეფექტიანი გადამამზადებელი მრეწველობის სიმძ... ...ეფექტური მოწყობილობით.

...ეფექტიანი გავაუმჯობესოთ ქართული ჩაის ხარისხი — ...ასეთია რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციის ...ებსაგები და საპატიო ამოცანა, რომელიც დასახეს ...ეფექტის XXVI ყრილობამ, ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა ...ეფექტის გამართულ ზეიმზე. აშკარად მიმდინარე ...ეფექტიონ-საკვლევი და საცდელ-საკონსტრუქტორო ...ეფექტიონში უნდა დაეკვიდებაროს მთავარ, ძირითად ...ეფექტებს — **ჩაის ფოთლის გადამუშავების ტექნო...ეფექტური პროცესების ავტომატური მართვის და ჩაის ...ეფექტების გაუმჯობესების ხისტემის შექმნის.** ამავე ...ეფექტის უნდა გავაერთიანოთ და გავაფართოოთ სამეცნიე...ეფექტიანი კვლევა მუშაობა მეორეული რესურსებისგან ...ეფექტიანად კონეკტრატებისა და მატონიზებელი ...ეფექტებს წარმოების ტექნოლოგიის შემდგომი ...ეფექტიოფიასთვის.

...ეფექტიონ-ტექნიკური პროგრესის დაჩქარების ...ეფექტიონ პროგრამამ უნდა განხორციელდეს ხარისხოვან ...ეფექტიონებში, შამპანურის და კონიაკის წარმოებაში, ...ეფექტიონ-ეფექტიონ, ეფექტიონ-ეფექტიონ, ...ეფექტიონ-ეფექტიონ, ...ეფექტიონ-ეფექტიონ, ...

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმის მოხსენება

(გაგრძელება)

და ბოლოს, **მეოთხე**, პარტნიორობის ფორმა დაგვეგმარება გავზარდოთ სამეცნიერო ორგანიზაციების, იმ სწავლულების მატერიალური სტიმულირება, რომლებიც უშუალოდ მონაწილეობენ მეცნიერული გამოკვლევების შემუშავებასა და დანერგვაში. პარტნიორობის დროს დაწესებული მატერიალური წახალისების ფორმა აჩქარებს მსვლელობას შემუშავებადანერგვის გზით, ეინაიდან მატერიალური ანაზღაურება დაირიცხება მას შემდეგ, რაც ნაკლული პრაქტიკულად გაიელის პარობაციის. თან დაირიცხება ძმა ყველობაზე, თუ როგორ ეკონომიკური ეფექტს მიიღებენ.

ეს კარგად ჩანს საქართველოს მეგაღეობის, მეკვანეზეობისა და მეღვინეობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტისა და თელავის, წოთელწყაროს აგროსამრეწველო გაერთიანებების, საქართველოს მიწათმოქმედების სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტისა და ხობის გაერთიანების მიერ დადებული ხელშეკრულებების მაგალითით. თუ ერთობლივ ღონისძიებათა შედეგად მივაღწევთ ზეგეგმით მოსავლიანობის დონეს (ყურძნისას მაგალითად, 10 ცენტნერს), რომელიც მეცნიერებმა და სოფლის მეურნეობის მუშაკებმა დასახეს, მაშინ ექსპერიმენტის მონაწილე ყოველი მეცნიერი დამატებით მიიღებს **სულ ცოტა წლიური ხელფასის ნახევარს;** დანარჩენი სასრული მოხმარდება ინსტიტუტების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განვითარებას.

ცენტრალური კომიტეტის პლენუმი ყურადღებას ამახვილებს მეცნიერ მუშაკთა მატერიალური სტიმულირების საკითხებზე, ამასთან ხელმძღვანელობს იმით, რომ სწავლულთა მატერიალური დაინტერესების მექანიზმის სრულყოფა **მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის უზრუნველყოფის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პირობაა.**

ეს საკითხები მეორეხარისხოვანი როდი და არ არის საჭირო მათი განხილვისას გამოვიჩინოთ მეტისმეტი, არსებითად უმაწვნილი დეღიკატურობა. მოცემულ შემთხვევაში იგი ყოველად უადგილოა. ვერ მივიჩნევთ სწორად იმას, რომ მეცნიერულ მუშაობაში ჩვენ, კაცმა რომ თქვას, საქმიანობის ნებისმიერ სხვა სფეროსთან შედარებთ გაცილებით ნაკლებად ვიყენებთ მატერიალური დაინტერესების პრინციპს. არადა, ვ. ი. ლენინი გვაფრთხილებდა, რომ **„თუ პირადი დაინტერესება არ იქნა, იხე არაფერი არ გამოვა. უნდა შევძლოთ დაკვინტერესოთ!“.**

მაგრამ **პარტნიორობის პირობებში მატერიალური წახალისების** საკითხები ერთგვარ განმარტებას მოითხოვს. ჯერ ერთი, მეცნიერთა მატერიალური წახალისება, რასაკვირველია, კომპეტენტური ორგანოების მიერ შემუშავებული გარკვეული სისტემის ფარგლებში უნდა ხდებოდეს და თვითმოქმედების ხასიათი არ უნდა ჰქონდეს. მეორე, პარტნიორობის შესაძლებლობანი უნდა გამოვიყენოთ იმისათვის, რომ ამა თუ იმ სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებაში გაძლიერდეს შუშობა აქტალური, მისთვის და სახელმწიფოსათვის ხელსაყრელი მიმართულებები, მოეხედავად ამისა, ღღეს საწარმოებს, როგორც წესი, არა აქვთ შესაძლებლობა ინსტიტუტებს გადასცენ ხელფასის ლმატი. მესამე, პარტნიორობისგან, მაგალითად, აკადემიური ინსტიტუტების მიერ მიღებული შემოსავლის ნაწილი შეიძლება ცენტრალიზებული იქნეს მეცნიერებათა აკადემიაში და მოხმარდეს სხვა, ასე ეთქვთო, „ნაკლებ შემოსავლიან“ სამეშაოებს, მათ შორის ჭეშმარიტად მეცნიერებს.

მიზანშეწონილია, რომ ეს და სხვა წინადადებანი, პარტნიორობასთან დაკავშირებული სხვა საკითხები უაღრესად გულდასმით შეეისწავლოთ რესპუბლიკის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის, მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტის, მეცნიერებათა აკადემიის, სახშპნანის, შრომის სახელმწიფო კომიტეტის, ჩვენი სამართალმცოდნეების მონაწილეობით. ამ მუშაობას სათავეში უნდა ჩაუდგეს საქართველოს სსრ ფინანსთა მინისტრი ამხ. დ. ნ. ფავალიშვილი.

პარტნიორობის პრინციპი გულისხმობს ფართოს ინიციატივას, თამამ, ნოვატორულ მიდგომას საქმისადმი. სწავლულები, სამეცნიერო-კვლევითი ორგანიზაციების, სამეცნიერო კოლექტივების, საქმეშეწველ და სასოფლო-სამეურნეო საწარმოების ხელმძღვანელები, პრაქტიკოსი მეშაკები არ უნდა ელოდონ ბრძანებებს ზევიდან და თავად უნდა **ეძებონ და პოვონ მატერიალური წარმოების სფეროსთან მეცნიერების ინტეგრაციის, პარტნიორობის გზები და მეთოდები.** დასასრულ ხაზგასმით ღისანშნავია: საქმე სულაც არ ეხება იმას, რომ პარტნიორობით მიღებულმა შემოსავალმა შეეცალოს მეცნიერების სახელმწიფო დაფინანსება. ჩვენ მხედველობაში გვაქვს **სახსრების დამატებითი წყაროების შექმნა მეცნიერების განვითარების, მისი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცების, მეცნიერთა დამატებითი მატერიალური სტიმულირებისათვის.**

VII. უკეთ დავგეგმოთ — უკეთ ვმართოთ

პარტიის ეკონომიკური პოლიტიკა — ეს არის კონცენტრირებული, მეცნიერულად დასაბუთებული გამოხატულება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის საქმიანობისა, საზოგადოებრივი ცხოვრების მთავარ სფეროში — მატერიალურ წარმოებაში. სწორედ აქედან გამომდინარეობს **ეკონომიკის მეცნიერების, ეკონომისტი სწავლულების დიდმნიშვნელოვანი ამოცანები, მთელი რიგი საგულისხმო პრობლემების დამუშავებაში, რომელთაგან ჩვენ მხოლოდ ზოგიერთს შევეხებით.**

მომწიფდა საჭიროება გაღრმავდეს დარგობრივი და ტერიტორიული დაგეგმვის რაციონალური შეხამების საკითხთა მეცნიერული დამუშავება. სახალხო-სამეურნეო გეგმების შეწონასწორების უზრუნველყოფის აუცილებლობა დაბჯენითით მოითხოვს, რომ დარგობრივი დაგეგმვის გარდა, რომლის ფარგლებშიც შეუძლებელია მოიცვა მთლიანად ქვეყნის და ცალ-ცალკე თითოეული ტერიტორიული ქვეგანაყოფის ეკონომეკის კომპლექსური განვითარების ყველა მხარე, — გაკეტურდეს **ტერიტორიული დაგეგმვაც.**

თავის მხრივ, დარგობრივი და დარგშორისი დაგეგმვის რაციონალური შეხამება ობიექტურად განაპირობებს **იმ ტერიტორიულ-საწარმოო კომპლექსების დაგეგმვისა და ხელმძღვანელობის გაუჯობესების საკითხთა დამუშავების აუცილებლობას,** რომლებიც ინტენსიურად ყალიბდება რესპუბლიკაში, მთელ ქვეყანაში, და უკვე დამაჯერებლად დამტკიცეს თავიანთი ბალი ეფექტიანობა და ცხოველუნარიანობა.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს ცნობილი დადგენილება სამეურნეო მექანიზმის გაუჯობესების შესახებ შემოქმედებითი ძიების ღედიდ სარბიელს გვიქმნის **წარმოების ინტენსიფიკაციისა და ეფექტიანობის ამაღლების, შუშობის ხარისხის გაუჯობესების ეკონომიკური ბერკეტების სრულყოფის დარგში.**

საზოგადოებრივი წარმოების ეფექტიანობის ზრდასა და მუშობის ხარისხის გაუჯობესებაზე სამეურნეო მექანიზმის ზემოქმედების გაძლიერება დროის მოთხოვნაა. „არ შეიძლება მეურნეობის მართვის ეოცსალი, განვითარება ორგანიზმი დაეფეგმეფთაროთ დამყაყეფუ. ჩვეულ ფორმებს, — თქვა სკკპ XXVI ყრილობაზე ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა, — პირიქით, ფორმები უნდა შეეუსატყვისოთ ცვალებად საქეურნეო ამოცანებს“.

მაგრამ **რუტინას ვერ ჯაუობს ვერც ეკონომიკის მართვის ორგანიზაციული სტრუქტურა და ვერც თვით ეკონომიკური ეფექტიანობის შეფასების კატეგორიები.** ზოგიერთი მაუგანი, თუმც ღღესდღეობით ფესვგამდგარი, დამკვიდრებული და დაკანონებულიც კი, არსებითად მოძველდა, დაკარგა ძალა.

ავიღოთ თუნდაც ისეთი ეკონომიკური მაჩვენებელი, როგორიც არის **ფონდდაბრუნება,** რომელიც გამოიყენება სახალხო მეურნეობის, მისი დარგებისა და საწარმოების ტექნიკური დონის შესაფასებლად. ფონდდაბრუნება ისეთი სახით, როგორითაც ღღეს გამოიყენება, განსაკუთრებით სოფლის მეურნეობაში, მხოლოდ მიხლოებითს, ზოგჯერ კი დამახინჯებულ წარმოდგენას გვაძლევს შრომის აღმიერაზე.

უნდა დაიხვეწოს სახალხო მეურნეობის მთელ რიგ დარგებში წარმოებული პროდუქციისა და შესრულებული სამუშაოს **ნატურალურ განზომილებათა** სისტემა. საიდუმლო როდია, რომ ისეთი ნატურალური და ნატურალურ-მოცულობითი მაჩვენებელები, როგორიც არის „ტონა“ მრეწველობაში, „ტონა-კილომეტრი“ ტრანსპორტეზე, რომლებიც ამჟამად გამოიყენება, ანათვე არ ასახავენ შესრულებულ საბუშაოთა რეალურ ეფექტიანობას, არამედ, პირიქით, ქმნიან კიდეც ისეთ პირობებს, რომელთა დროს ცალკეული შრომითი კოლექტივების ინტერესები არ ემთხვევა საზოგადოების ინტერესებს, ხოლო ცალკეულ მეშაკთა ინტერესები — კოლექტივის ინტერესებს.

რა თქმა უნდა, აქ გვმართებს არა მარტო მაჩვენებლების სრულყოფა, არამედ აგრეთვე მათი მარჯვე გამოყენებაც. იგულისხმება **იმ მოკმედი მაჩვენებლების კომპლექსური, სისტემური გამოყენება,** რომელთა ღირსებები დამტკიცებულია მეცნიერულ-მეთოდიკური გზით და დადასტურებულია პრაქტიკით. ჩვენი ეკონომიმეის მეცნიერების ამოცანა ის არის, რომ შეიმუშაოს და შეიტანოს თავიანთი კარდინალური წინადადებანი **მაჩვენებლების სისტემის სრულყოფის** შესახებ, რათა ამ მაჩვენებლებს თავისთავად ჰქონდეთ **შინაგანი მამოძრავებელი ძალა,** არა მარტო ფიქსირებდნენ საზოგადოებრივი წარმოების ინტენსიფიკაციისა და ეფექტიანობის დონეს, არამედ აჩქარებდნენ კიდეც საბოლოო ეკონომიკური ეფექტის მიღწევას, ისახავდნენ მიზნად მთელი სახალხო მეურნეობის შემდგომ ამაღლებას.

სახალხო მეურნეობის ეფექტიანობის ამაღლებაში ძნელია ჯეროვნად არ დაიფასო **შრომის მეცნიერული ორგანიზაციის** ღონისძიებათა მნიშვნელობა. მთლიანად მეთვე ხუთწლეღის მანძილზე რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში შრომის მეცნიერული ორგანიზაციის ღონისძიებათა დანერგვამ შესაძლებლობა მოგვცა დაგვეზოგა 30 ათასზე მეტი კაცის შრომა, აქედან მარტო მრეწველობაში— 24 ათასზე მეტისა, ხოლო მშენებლობაში — დაახლოებით 6 ათასი კაცისა. მეათე ხუთწლეღის ფრიად დიდი იყო ამ ღონისძიებათა ეკონომიკური ეფექტიანობაც — 52 მილიონ მანეთზე მეტი.

მაგრამ შრომის მეცნიერული ორგანიზაციის სისტემის უფრო ეფექტიანი დანერგვისათვის ჩვენ კიდევ ბევრი რამ უნდა გავაკეთოთ. მეათე ხუთწლეღის დასასრულს რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში შრომის მეცნიერული ორგანიზაციის ღონისძიებებით მოიცვა იყო მოშუშვეთა 30 პროცენტზე ცოტა მეტი. ჩვენი სამინისტროები, უწყებები, საწარმოები და ორგანიზაციები ჯეროვან ყურადღებას არ უთმობენ ამ საჭირო საქმეს. ეს, უწინარეს ყოვლისა, ეხება ხორცისა და რძის მრეწველობის, ხე-ტყისა და ხის დამამუშავებელი მრეწველობის, სოფლის მეურნეობის სამინისტროთა სისტემებს.

რესპუბლიკაში სამინისტროებთან მოქმედებს შრომის მეცნიერული ორგანიზაციისა და წარმოების მართვის ცენტრები, არის დაახლოებით 140 განყოფილება და ლაბორატორია, 360-ზე მეტი ბიურო და ჯგუფი. ხოლო მთლიანად სახალხო მეურნეობაში, შრომის მეცნიერული ორგანიზაციის სხვადასხვა სამსახურებში დასაქმებულია თითქმის 4.500 კაცი. მაგრამ, სამწუხაროდ, ამ შესაძლებლობებს, ამ არმიას ყოველთვის და სრულად არ ვიყენებთ.

როგორც ჩანს, **მიზანშეწონილია დავიწყოთ შემუშავება და დანერგვა მიზნობრივი კომპლექსური პროგრამისა „საქართველო — შრომის მეცნიერული ორგანიზაცია“.** იგი უნდა მოიცავდეს ამ დარგში დასაქმებული ადამიანების კვალიფიკაციის ამაღლების სისტემას. ასევეა პროგრამის შემდგენი მეთაური ორგანიზაციების ფუნქციები უნდა დაკისრნოს სსრ კავშირის შრომისა სახელმწიფო კომიტეტის შრომის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის საქართველოს ფილიალს.

დადგა დრო, რომ ჩვენმა მეცნიერებამ და სამეურნეო პრაქტიკამ ნამდვილად მოკიდონ ხელი **სახალხო მეურნეობის ყველა დონეზე მართვის ორგანიზაციის საკითხებს,** რაც საზოგადოებრივი წარმოების ეფექტიანობის შემდგომი ამაღლების ერთ-ერთი ძირითადი ბერკეტია. საბუნებრივად, აქაც გვაქვს დაღვეკრული პრობლემები. არსაკმარისი მუშაობა წარიმართა სამეურნეო მართვის დარგობრივი სქემების დასამუშავებლად. ფიუზესტებიანი წინათ დამუშავებული სქემები, არ გადაწყვეტილა ახლად შექმნილი სქემების ორგანიზაციულ-სტრუქტურული ხასიათის საკითხები, არ არის გადაჭრილებული მათი დანერგვის მოსალოდნელი ეკონომიკური ეფექტი.

ეკონომისტებისაგან მოველოდა იმ გამოცდილების ფუფდამენტურ განზოგადებას, რომელიც რესპუბლიკაში შეძენილი მთელი რიგი სამეურნეო ექსპერიმენტების დროს. მაგალითად, ბოუგებარია, რად ვერ მიიღეს მეცნიერული შეფასება, თეორიული გაზრება რესპუბლიკის სამეურნეო ცხოვრებაში მომხდარმა ისეთმა ახალმა მოვლენებმა, როგორიცაა აგროსულ-სამრეწველო კომპლექსის ფორმირება რაიონულ რგოლსა და რესპუბლიკაში, მატერიალური სტიმულირების სისტემა სოფლის მეურნეობაში, რომელსაც აბაშისა და ზოგიერთ სხვა რაიონში იყენებენ, საზოგადოებრივი მეურნეობის კოოპერაცია მოსახლეობასთან, აგრეთვე სხვა საკულისმო, სასარგებლო თაოსნობები, ალიარება რომ ბოვეს.

დროა ხელი მოვკიდოთ ტერიტორიების მიხედვით ეკონომიკის მართვის ტერიტორიული მექანიზმის ფორმირებას, რათა მასში ადგილს პოულობდეს როგორც დარგების განვითარების პერსპექტიული საკითხები, ისე საქონელსა და მომსახურებაზე მოსახლეობის მოთხოვნილების დაკმაყოფილების სადღეგო პრობლემებიც, უდიდესი გამოყენებელი რეზერვების გათვალისწინებით.

ყურადსაღებია **ქალაქ ფოთის ეკონომიკური და სოციალური განვითარების მართვის ტერიტორიულ-დარგთშორისი გაერთიანების** შექმნა, რომელიც წარმატებით წყვეტს ქალაქის ცალკეულ საწარმოთა დარგთშორისი კავშირურთიერთობის მოგვარების ამოცანას, რათა უკეთ იქნეს გამოყენებული სიმძლავრენი და იმ ზენორმატიული მარაგის გადასწორება, რომელიც ესოდენ აუცილებელია საჭირო პროდუქციის შესაქმნელად ერთ საწარმოში და უმოძრაოდ ძევს მეორეში.

გადაიდგა პრაქტიკული ნაბიჯები იმისათვის, რომ ბანკის კრედიტის მეშვეობით განვითარდეს საშენ მასალათა მწარმოებელი პატარ-პატარა ობიექტები, აგდილობრივი მრეწველობის საწარმოები, მოიძებნა მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის ნარჩენების უფრო სრულად გამოყენების ფორმები.

ძალზე მნიშვნელოვანია ის, რომ დამკვიდრდა თვით საქალაქო აღმასკომისა და ტერიტორიულ-დარგთშორისი გაერთიანების უშუალო ფინანსური დაინტერესება სახალხო მოხმარებისა და კულტურულ-საყოფაცხოვრებო დანიშნულების საქონლის გამოშვების გაფართოებით.

ყოველივე ამაში აქტიურად მონაწილეობენ მეცნიერება, საყოსტრუქტორო, საპროექტო ორგანიზაციები.

ვინაიდან ქალაქის ბიუჯეტის შემოსავლის ბაზის ფორმირება პირდაპირ გახდა დამოკიდებული სახალხო მოხმარების საქონლის წარმოებისას მიღებულ ფინანსებზე, გაჩნდა მატერიალური დაინტერესება მსაობრივი მოთხოვნილების საქონლის გამოშვების გადიდებით. გაჩნდა ბიუჯეტის შევსების სერიოზული დამატებითი წყარო, რომელიც მთლიანად მოხმარდა ქალაქის კეთილშეწყობის ობიექტების დაფინანსებას. ფოთის ეკსპერიმენტი ვითარდება. საჭიროა მისი შესწავლა, რეკომენდაციების შემუშავება.

მეცნიერება სულ უფრო მეტად იჭრება ეკონომიკის მართვის პროცესში **მართვისა და დაგეგმვის ავტომატიზებული სისტემების შექმნით.** ძირითადი სისტემაა, რომელიც რესპუბლიკაში მუშავდება მართვის სრულყოფის ინტენსიფიკაციისათვის, წარმოადგენს მართვის რესპუბლიკური ავტომატიზებული სისტემა „საქართველო“. მისი შექმნა გადადგა‌ვაქრევინეს დარგთშორისი ერთიერთმოქმედების პრობლემებს მრეწველობაში, სოფლის მეურნეობაში, მშენებლობაში, ტრანსპორტზე და სახალხო მეურნეობის სხვა დარგებში, ძირეულად გაგაუჯობესებინებს ტერიტორიული მართვის მექანიზმს რესპუბლიკაში.

მართვის რესპუბლიკური ავტომატიზებული სისტემა „საქართველო“ წარმოადგენს პროცესს, რომელიც მიზნობრივი კომპლექსური პროგრამით გათვალისწინებულ დიადალუბათა ეტაპობრივ შესრულებას საჭიროებს. და უკვე მართვის რესპუბლიკური ავტომატიზებული სისტემის ძირითადი რგოლის — რესპუბლიკის ფირეტული ოპერაციებისათვის ინფორმაციის დამუშავების ავტომატიზებული სისტემის დანერგვის დროს გაჩკვეული სიძნელენი წარმოიქმნა. თუ საკავშირო საწარმოთა უმრავლესობამ და რესპუბლიკის ზოგიერთმა სამინისტრომ სრული პასუხისმგებლობით აღიქვეს გადასაწყვეტ ამოცანათა მნიშვნელობა, ცალკეული სამინისტროები — საბინაო-კომუნალური მეურნეობის, მშენებლობის, სატყეო მეურნეობის, აგდილობრივი მრეწველობის სამინისტროები — რეგულარულად აყოვნებენ ან უარს ამბობენ საწყისი ინფორმაციის წარმოდგენაზე. ბაზი ეუნდა გაეცალა იმ გარეშეოსაც, რომ მართვის რესპუბლიკური ავტომატიზებული სისტემის ტექნიკური ბაზის შექმნა გამოთვლითი ტექნიკის საშუალებით კოლექტიური სარგებლობის სისტემას უნდა ეყრდნოდეს.

სახალხო მეურნეობის მართვის საკითხები ღღეს საკანონმდებლო კანონზომიერად დგება წინა პლანზე. კანონზომიერია იმის საკითხიც, რომ რესპუბლიკაში იყოს ისეთი სამეცნიერო დაწესებულებანი, რომლებიც მუდმივად, სისტემატურად, გეგმაზომიერად გადაწყვეტენ ამ საკითხებს.

კერძოდ, გარკვეულად უნდა გარდაიქმნას საქართველოს სსრ სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტთან არსებული ეკონომიკისა და სახალხო მეურნეობის დაგეგმვის ინსტიტუტის საქმიანობა. სწორად ვერ მივიჩნევთ ისეთ პრაქტიკას, როცა რესპუბლიკის ეკონომიკის განვითარების უაქტიკურესი პრობლემები და საკითხები, რომლებიც, ვთქვათ, უკავშირდება სასოფლო-სამეურნეო წარმოების მართვის ახალი ფორმების დანერგვის მოწინავე გამოცდილების შესწავლასა და განზოგადებას, ინსტიტუტის სამეცნიერო-კვლევითი საშრომების გეგმაში მხოლოდ ზემოდან მიღებული მითითების შემდეგ შეაქვთ.

უფრო მეტიც. მეცნიერება ვერ დასკვრდება და არც უნდა დასკვრდეს მოწინავე გამოცდილების შესწავლა-განზოგადებასა და გავრცელებას. მან უნდა განაგრძოს წინსვლა, გაკვლოს პრაქტიკის ახალი გზები. **ეი რას მოველოთ ჩვენი ეკონომიკის მეცნიერებისაგან, ჩვენი სამეცნიერო კონსულტანტებისაგან, სწავლული ეკონომისტებისაგან.**

ამასთან დაკავშირებით მომწიფდა საკითხი, რომ წარმოების ეკონომიკის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი გარდაიქმნას სახალხო მეურნეობის ეკონომიკისა და მართვის ინსტიტუტად. ანალოგიურად უნდა მიეუდგეთ სახალხო მეურნეობის ეკონომიკისა და დაგეგმვის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის სამეცნობისაც და გარდაექმნათ იგი სოფლის მეურნეობის ეკონომიკისა და მართვის ინსტიტუტად. უნდა შეიცვალოს ინსტიტუტების ძირითადი პრობლემატიკაც. ეკონომიკის ვარეთარების დაგეგმვისა და გრძელვადიანი პროგნოზირების მეთოდოლოგიის შემუშავებასთან ერთად საჭიროა შეეიხსწავლოთ სხვადასხვა დონეზე სახალხო მეურნეობის მართვის პრობლემები, შეეიმუშაოთ მართვის დარგობრივი და ტერიტორიული ფორმებისა და მეთოდების და მმართველობითი საქმიანობის ოპტიმალური შეხამების წინადადებები.

მართვის პრობლემათა გადაჭრაში უნდა გაძლიერდეს სახალხო მეურნეობის მართვის ინსტიტუტის როლი, რომელიც ხელმძღვანელი კადრების კვალიფიკაციის ამაღლების ამოცანასთან ერთად მართვის სრულყოფის საკითხებსაც უნდა წყვეტდეს. ინსტიტუტში შექმნილია სოლიდური სამეცნიერო-კვლევითი განყოფილება, მოქმედებს სხვადასხვა კათედრები, მათ შორის სახალხო მეურნეობის მართვის კათედრა.

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიამ უნდა გაიაზროს წინადადებანი **მეცნიერ-ორგანიზატორების** მომზადებისა და მათი კვალიფიკაციის ამაღლების სისტემის დამუშავების შესახებ. ღღეს ხომ, როგორც წესი, დიდი მეცნიერული მიღწევები კოლექტიური შრომის ნაყოფია. ეს კი ნიშნავს, რომ **სამეცნიერო კოლექტივები უნდა ვმართოთ, და უნდა ვმართოთ პროფესიულ დონეზე.**

სერიოზული ნაკლოვანებებია **უმაღლესი და საშუალო სპეციალური სასწავლებლების კურსდამთავრებულთა მომზადებისა და გამოყენების დაგეგმვაში.** უკანასკნელი წლების ანალიზი მოწმობს: საგეგმო ადგილებით არ არის უზრუნველყოფილი უმაღლესდამთავრებული ახალგაზრდების 20 პროცენტი და ტექნიკუმების კურსდამთავრებულთა დაახლოებით 40 პროცენტი.

მთელი რიგი სპეციალობების, მათ შორის სანენარო სპეციალობების ხიბდენთ, სპეციალისტთა მომზადება დაგეგმილია ისეთი ოდენობით, რომელიც მნიშვნელოვნად აღემატება მოთხოვნებისას. ამავე დროს მანგანთმშენებლობისა და ხელსაწყოთმშენებლობის, ელექტროლელ და ელექტროხელსაწყოთსაშენებელი მრეწველობის, რადიოტექნიკისა და კავშირგამოყენობის, მიწათმოწყობისა და მეცხოველეობის საჭიროებანი ძალზე ცოდად, ხოლო ზოგიერთი მათგანისა — მხოლოდ 15-20 პროცენტით კმაყოფილდება. მეტად რთული დგებამარეობა შეიქმნა საბუღალტრო აღრიცხვის სპეციალისტთა მომზადების საქმეში.

ზოგიერთი სამინისტრო და უწყება, საბჭოს აღმასკომი, საწარმო და ორგანიზაცია ჯეროვანი პასუხისმგებლობით არ ეკიდება ახალგაზრდა სპეციალისტების დამკვიდრების საკითხებს, არ უქმნის მათ შრომისა და ყოფა-ცხოვრების ნორმალურ პირობებს. ეს ნაკლოვანებანი ამ პრობლემებისადმი არასერიოზულ, არაპატრიოტულ დამოკიდებულებას მოწმობს.

არის საკითხის მეორე მხარეც. დაახლოებით ყოველი მეოთხე ახალგაზრდა სპეციალისტი კი ცხადდება დანიშნულების ადგილზე. უმაღლესი სასწავლებლების რექტორატებსა, სამეგზავნებიმეა ორგანიზაციებსა ყოველი ღონე უნდა იხმაროს, რათა თითოეული ახალგაზრდა სპეციალისტი ზზად იყოს ემსახუროს საზოგადოებას, თავის ხალხს იქ, სადაც ეს ყველაზე მეტად არის საჭირო. აქ საქმე ეხება არა მარტო, და შეიძლება, არა იმდენად ათობით მილიონ მანეთს, რომლებსაც სახელმწიფო პრაქტიკულად ტყუილად ხარჯავს, არამედ გამოუსწორებელ მორალურ ზიანს, რომელსაც განიცდიან მთლიანად საზოგადოება და თვით ახალგაზრდები, როცა მათი ცოდნა და ენერგია აქტიურად და მიზანმიმართულად არ გამოიყენება.

სპეციალისტების მომზადების დაგეგმვა უფრო მოქნილი უნდა გავხადოთ. უწინარეს ყოვლისა, მან წინასწარ უნდა გაითვალისწინოს პროგრესული ძვრები რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის სტრუქტურაში. ეს საკითხები მთელი პასუხისმგებლობითა და კომპეტენტურობით უნდა გადაწყვეტოს რესპუბლიკის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტმა და უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტრომ.

ამასთან უნდა გავითვალისწინოთ, რომ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი და რესპუბლიკის მთავრობა **ნაწილობრივადაც კი არ შეამცირებენ** უმაღლეს სასწავლებლებში რიგზე სპეციალობას, თუ კი ამან შეიძლება ზიანი მიაყენოს ჩვენი ხალხის სულიერ ცხოვრებას, სულიერ კულტურას, ჩვენს ავტონომიურ ერთეულებს, მთელ ჩვენს რესპუბლიკას!

მოკლედ უნდა შეეეხოთ **საზოგადოებრივ მეცნიერებათა** განვითარების საკითხებს. **საზოგადოებრივ მეცნიერებათა მიღწევების, პრობლემებისა და შემდგომი განვითარების ამოცანების შესახებ უფრო დაწვრილებითი სა-ბაასი გვექნება რესპუბლიკის საზოგადოებათმცოდნეთა აქტივის კრებაზე, რომლის მოწვევაც მომდინარე წლის შემოდგომაზე გვაქვს განზრახული.**

ახლა კი უნდა თქვას, რომ ჯერ კიდევ საკმაოდ ფართოდ არის გავრცელებული აზრი, თითქოს საზოგადოებრივ მეცნიერებებს, ეკონომიკის და ნაწილობრივ გამოყენებითი სოციოლოგიის გარდა, არა აქვთ პირდაპირი და უშუალო დამოკიდებულება წარმოებასთან. რა თქმა უნდა, საზოგადოებრივ მეცნიერებათა უმნიშვნელოვანესი სოციალური ფუნქციაა საზოგადოებისა და საზოგადოებრივი მოცულობების განვითარების კანონზომიერებათა შემეცნება, კომუნისტური იდეალების დამკვიდრება და მშრომელთა აზრზედ ამ იდეალების სულისკვეთებით. მაგრამ არა მარტო ეს.

რა აზლოვებს საზოგადოებრივ მეცნიერებებს წარმოებასთან, რა უწყობს ხელს მათს უშუალო გაელვნას საწარმოო ძალების განვითარებაზე?

ეს გახლავთ, ერთი მხრივ, თანამედროვე წარმოების თავისებურებანი, რომლებიც დაკავშირებულია საწარმოო პროცესების გართულებასთან და სულ უფრო მეტ ინტელექტუალიზაციასთან, სოციალურ-ფსიქოლოგიური ფაქტორების როლისა და მნიშვნელობის გაძლიერებასთან, მეორე მხრივ, — ჩვენს ქვეყანაში მეცნიერების განვითარების ისეთი დამახასიათებელი ტენდენციები მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის პირობებში, როგორიც არის. საბუნებისმეტყველო, ტექნიკური და საზოგადოებრივ მეცნიერებათა ინტეგრაცია, საზოგადოებრივ მეცნიერებებში მათემატიკური, ბუნებისმეტყველების მეცნიერული და ტექნიკური მეთოდების შეჭრა, ახალ მეცნიერულ მიმართულებათა წარმოშობა ბუნებისმეტყველების, საზოგადოებათმცოდნეობისა და ტექნიკის შესაყარზე.

ახლა უკვე სრულიად აშკარაა, რომ ისეთი მეცნიერული მიმართულებანი, როგორიც არის გამოყენებითი სოციოლოგია, სოციალური და საინჟინრო ფსიქოლოგია, ტექნიკური ესთეტიკა, ეერგონომიკა და სხვა დარგები, ხელს უწყობენ წარმოების პროცესის უკეთ ორგანიზაციის გაუჯობესებას. **მაგრამ საზოგადოებრივ მეცნიერებათა რეკომენდაციების გათვალისწინებას სახალხო-სამეურნეო ამოცანების, მათ შორის წმიდა ტექნიკური ამოცანების გადაწყვეტის დროსაც. უმთავრესად განპირობებს ხალხიანობის, პირობებში ოვით საზოგადოებრივი წარმოების მიზანი — მშრომელთა არა მარტო მატერიალური, არამედ აგრეთვე სულიერი კეთილდღეობის ამაღლება.**

მეურნეობის სოციალისტური სისტემის უპირატესობებთან მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის მიღწევათა ორგანული შეერთების ერთ-ერთი ძირითადი სპეციფიკური თავისებურება ის არის, რომ სოციალიზმის დროს ამ მიღწევების დანერგვისას აუცილებლად და ნიადაგ მიიღება მხედველობაში არა მარტო მათი ეკონომიკური სარგებლიანობა და ტექნიკოლოგიური ეფექტიანობა, არამედ მათი **სოციალური ღირებულება, გათვალისწინებულია მათი მოსალოდნელი გავლენა სოციალურსა და დემოგრაფიულ სტრუქტურაზე, მოსახლეობის ცხოვრების ყაიდაზე, ანგარიში ეწევა ამ დანერგვის სამედიცინო-ბიოლოგიურ, სოციალურ-ფსიქოლოგიურ, სულიერ-კულტურულ, ეკოლოგიურ და სხვა შედეგებს.**

აქ აღარ არის საჭირო დაწვრილებით ლაპარაკი იმის შესახებ, რომ მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის ყველა ამ სოციალური შედეგის შესწავლა შესაძლებელია მხოლოდ საზოგადოებრივ მეცნიერებათა საფუძველზე.

საჭიროა საზოგადოებრივ მეცნიერებათა შემობრუნება სახალხო მეურნეობის შემდგომი განვითარების საარსებო პრობლემების მიმართულებით. ამ მიზნით საზოგადოებათმცოდნე მეცნიერებს შეუძლიათ გამოვიდნენ ორ წელიწადს ან მეტს იმუშაგებს, აღარ იჩენს ასპირანტურაში შესვლის მისწრაფებას, თუმცა აქვს მეცნიერული ზამთის მონაცემები. ეს იმიტომ ხდება, რომ ამ დარგებში, ისათვის მან უკვე მეტალეგი მოიკიდა ფეხი საწარმოში, მოიხვეჭა პატივსაცემა და ავტორიტეტი. კოლეტივი, მოეკიდა ოჯახს, და ხელფასიც კარგი აქვს. ასპირანტურაში შესვლის პერსპექტივა, სადაც სტიპენდია 100 მანეთს არ აღემატება, მას სულაც ხიბლავს.

აქაც გვეხრდება მწყობრი **სისტემა, რომელიც, შესაძლოა, უფრო ადეკვატურნენ იმ ახალგაზრდა ნიჭიერ სპეციალისტთა ასპირანტურაში გაგზავნას საწარმოს ხარჯზე და ამავე დროს ეს ადამიანები, ვინც ეს ბედნიერი ბილეთი ამოიღეს, ეს ადამიანები, ეს ადამიანები, ეს ადამიანები

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმის მოხსენება

ეროვნული ბიბლიოთეკა

(გაგრძელება)

თუ მეცნიერის ნაშრომი **აღმოჩენად არის მიჩნეული**, ნუთუ იგი არ შეიძლება მივიჩნიოთ სადოქტორო დისერტაციად? **როგორც ჩანს, უფრო სწორი იქნება** თუ მეცნიერების კანდიდატის ან დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი **ენიჭება კაცს უკვე შექმნილი შრომებისათვის, რომელიც იმსახურებს ამ მაღალ სამეცნიერო ხარისხს და მას არ უბდებოდეს წვალება ამ ხარისხის მისაღებად.**

ეს აზრი დაადასტურა მეცნიერ მუშაკთა გამოკითხვამ. მათ დიდ უმრავლესობას მიაჩნია, რომ სამეცნიერო ხარისხის მინიჭების სისტემა ჩვენში მეტად გართულებულია და არომეს მაძიებლის მეტად დიდ ძალ-ღონესა და ენერგიას. ამ საკითხს გვერდს ვერ აუვლით და არც უნდა აუვართო. მეცნიერთა კადრების მომზადებისათვის ზრუნვა უნდა იწყებოდეს უკვე სკოლიან სკოლიდან, სკოლის მერხიდან. აქ უნდა ეყრებოდეს საფუძველი მომავალ სწავლულთა, მაძიებელთა და შრომისმოყვარე მეცნიერთა ფორმირებას.

ამ ბოლო წლებში საქართველოს ელკა ცენტრალური კომიტეტის, რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის, უმაღლესი სასწავლებლების, სამინისტროსა და გაზეთების სამინისტროს ხაზით საინტერესო ნაბიჯები გადადგა. შეიქმნა ეგრეთ წოდებული „მცირე აკადემია" — **რესპუბლიკის ზოგადსაგანათლებლო სკოლების მოსწავლეთა სამეცნიერო საზოგადოება.** თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან შექმნილია დაფსწრებული ფიზიკა-მათემატიკის სკოლა. დამკვიდრდა ზაფხულობით მრავალპროფილიანი სკოლა-ბანაკების ორგანიზაციის პრაქტიკა, სადაც ნიჭიერ მოსწავლეებს ამეცადინებენ მათემატიკაში, ფიზიკაში, ქიმიაში, ბიოლოგიასა და სხვა საგნებში. ყმაწვილება აქტიურად ეზიარებიან მეცნიერულ აზროვნებას მოსწავლეთა ყოველწლიური რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენციის მეობით.

იქმნება საკმარო პირობები მეცნიერული მუშაობის მიღრეკილების მქონე ნიჭიერი ახალგაზრდების გამოსაკვლევად რესპუბლიკის უმაღლეს სასწავლებლებში. უკანასკნელ ხანს გაკეტდენენ სტუდენტთა სამეცნიერო საზოგადოებანი, სხვა შემოქმედებითი გაერთიანებები, კერძოდ, ეკონომიკური ანალიზის ბიუროები, მეცნიერულ-ტექნიკური ინფორმაციის ჯგუფები, სტუდენტთა საკონსტრუქტორო ბიუროები, რომლებშიც ორი ათასზე მეტი კაცი მუშაობს.

მაგრამ გასაკვირველი ჯერ კიდევ ბევრია, ძალზე ბევრი, იმიტომ, **რომ ყოველივე მიღწეული ეპიზოდური ხასიათისა ჯერ-ჯერობით.** უთუოდ უნდა ვვქონდეს მეცნიერული შემოქმედებისათვის ახალგაზრდობის მომზადების ისეთი სისტემა, რომელიც მაზრაფეობის ასაკშივე ასტიმულირებს ყმაწვილების ნიჭისა და უნარის შემდგომ განვითარებას. ზუსტად ასევე, მომავალი მეცნიერები უნდა ვეძებნოთ და ვამზადოთ უმაღლეს სასწავლებლებში დაწყებული მეორე და მესამე კურსებიდან.

ჩვენ მიზანშეწონილად მიგვაჩნია, საშუალო სკოლაში და უმაღლეს სასწავლებლებში შემოშვედეს მეცნიერული მუშაობისადმი მიღრეკილების კრიტერიუმები, რომელნიც საფუძვლად დაედება ახალგაზრდობას შერჩევას უმაღლეს სასწავლებლებში, ხოლო შემდეგ ასპირანტურაში ჩასარიცხად.

შეიძლებოდა **ექსპერიმენტის წესით** შემოგვედო ზოგიერთი სკოლასა და უმაღლეს სასწავლებელში **სპეციალური ჯილდოს სისტემა**, რომელებითაც შეფასდება მოსწავლეთა წარმატებანი საზოგადოებრივი მეცნიერებების, ცოდნის ცალკეული დარგების, უცხო ენების დაუფლებაში და ა. შ. ეს ტუღები იქნებ გაგვეთვალისწინებინა უმაღლეს სასწავლებელში, ასპირანტურაში მიღებისას. როცა ამ პრაქტიკას ასპირანტურაზეც გავავრცელებთ, მაშინ ქუღების საკმარისი რაოდენობა ასპირანტს გაათავისუფლებს საკანდიდატო გამოცდების ჩაბარებისაგან, რომელიც სხვათა შორის, ხშირად უბრალო ფორმალობაა.

საჭირთველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მეცნიერებისა და სასწავლებელთა განყოფილებამ რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმთან, მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტთან, უმაღლესი სასწავლებლების და განათლების სამინისტროებთან ერთად **უნდა წარმოდგენის კონკრეტული წინადადებანი ასეთი სისტემის შემუშავების თაობაზე.**

ფორო მეტიდრო, უფრო ორგანული უნდა გახდეს უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების, უფროსების ყოველისა, მეცნიერებათა აკადემიის სისტემის დაწესებულებათა ურთიერთობა. სტუდენტ ახალგაზრდობას ფართოდ უნდა გავუხსნათ გზა სამეცნიერო ლაბორატორიებსა და ექსპერიმენტულ ბაზებში, ჩვენმა სწავლულებმა აქტიურად უნდა ჩაიბან ახალგაზრდები მეცნიერულ მუშაობაში, კერძოდ, ფუნდამენტურ კვლევაში.

ეი კიდევ რამდენიმე მოსაზრება პრობლემაზე „ადამიანი და მეცნიერება". საქართველოს კომპარტიის XXVI ყრილობაზე უკვე აღინიშნა, რომ ჩვენი წინასწარ კვალობაზე სულ უფრო ფიდ როოლ შესარულებენ **სუბიექტური ფაქტორები.** მეცნიერებაში ერთ-ერთი ასეთი ფაქტორია **მეცნიერი ლიდერის, მეცნიერი ხელმძღვანელის, მეცნიერი ორგანიზატორის,** მეცნიერი **მოკალაკის და პატრიოტის** როლი.

ჩვენში ახლა ბევრია თვალსაჩინო მეცნიერი, რომელებსაც „იდეების გენერატორებს" ეუწოდებთ და რომელთა გარშემოც ერთიანდება, ირაზმება ახალგაზრდობა. სწორედ ჩვენს მხცოვან მეცნიერებზეა უფროსრულად დამოკიდებული ამ ახალგაზრდებისგან **ახალი ტიპის მეცნიერთა, მეცნიერულ-ტექნიკური რეზოლუციის პერიოდის მეცნიერთა ჩამოყალიბების პროცესი.**

მეცნიერება ადამიანის საქმიანობის ერთ-ერთი ყველაზე დემოკრატიული დარგია. ამიტომ ნამდვილ მეცნიერ ლიდერს კარგად უნდა ესმოდეს, ბოლომდე ჭქონდეს შეგნებული, რომ, იტოვებს რა უფლებას საბოლოოდ გადაწყვეტოს ესა თუ ის სამეცნიერო პრობლემა დასკვნით ეტაპზე, მანამდე ამ გადაწყვეტილების მიღებამდე, ყველაფერი უნდა იღონოს, რათა რაც შეიძლება ფართოდ, რაც შეიძლება დემოკრატიულად განიხილოს ყოველივე, რაც დაკავშირებულია მეცნიერების შემდგომ განვითარებასთან.

ალბათ, ასეც შეიძლება ითქვას: **ყველაზე ფართო დემოკრატია მეცნიერების განვითარების განუყოფელი ნიშნისა; მეტიკედ განვითარებადი მეცნიერება შემდგომი დემოკრატიული განვითარების სტიმულია.**

მაგრამ, სამწუხაროდ, დღესაც თავს იჩენს ისეთი **ანომალიური მოვლენა, როგორიც არის მონოპოლიზმი მეცნიერებაში,** რაც არა მარტო ფფერხებს მეცნიერების განვითარებას, არამედ რაკნის კიდეც სამეცნიერო კოლექტივის მერყევ ნაწილს, სულტი ნებისყოფის მუშაკებს უბიძგებს შემრიგებლობისაკენ, მოეშვნელობისა და მაამებლობისაკენ, მორალურად ასახჩრებს ადამიანებს.

მეცნიერი ლიდერი, უწინარეს ყოვლისა, დიდი **ავტორიტეტი** უნდა იყოს თავისი მეცნიერების დარგში. მეცნიერი ლიდერი **ავტორიტეტი** უნდა იყოს **როგორც მოკალაქე,** როგორც პატრიოტი. მეცნიერ ლიდერს **ავტორიტეტი უნდა ჰქონდეს მორალურ-ეთიკური თვალსაზრისით.** ვფიქრობთ, რომ მორალურ-ეთიკური მხარე პიროვნებისა მეცნიერებაში უფრო დიდ როლს ასრულებს, ვიდრე, ეთქვათ, ადამიანის საქმიანობის სხვა დარგებში. **ცუდი მეცნიერი მეცნიერი არ არის.** მაგრამ არიან ადამიანები, რომელნიც ითვისებენ მეცნიერის მაღალ ტიტულს, მისი ღირსი კი არ არიან. ეს უბრალოდ უპატიოსნობაა!

ნამდვილი მეცნიერი იგი ეგრეთ სიტეაციის, სადაც შესაძლებელია დატაცება, მექრთამეობა, სიცრუე, მაამებლობა, არაკეთილსინდისიერება. მაგრამ არიან ისეთები, რომელნიც კისრულობენ ამას, და ეს-ეს, ელეგანტურული უპატიოსნობაა! დღეს ამის შესახებ ვლაპარაკობთ იმიტომაც, **რომ წარმოებასთან მეცნიერების პარტიორობის სტიმულირების შემოთავაზებული ფორმები შეიძლება გამოიყენონ მეცნიერების მიტმასნელმა, უპატიოსნო ადამიანებმა, და ამით სახელი გაუტეხონ ჯერ კიდევ დამტკიცებამდე.**

მეცნიერის მაღალ წოდებას პატივი უნდა ვცეთ. იგი უნდა დავიცვათ, უნდა გავუფრთხილდეთ მას!

მეორე მხრივ, პარტიულმა, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოებმა, შესაბამისმა თანამდებობის პირებმა მეტად უნდა იზრუნონ მეცნიერთა **მატერიალურ და მორალურ სტიმულირებაზე.**

ალბათ, მეცნიერის წაბალისების უმაღლესი ფორმაა **მორალური დამკვიდრება,** რომელსაც იგი იღებს საკუთარი აღმოჩენისა თუ ნამუშევრის დანერგვით. ამიტომ მეტად დიდი მნიშვნელობა აქვს იმას, რომ საყურადღებო იდეებისა და ნამუშევრების რეალიზაციისას მეცნიერი არ აწყდებოდეს მრავალრიცხოვან სიძნელეებს, რომლებსაც პრაქტიკულად არაფერი აქვს საერთო მეცნიერებასთან.

ეს ეხება **დაფინანსებისა და მატერიალურ-ტექნიკური მომარაგების, შრომების დაბეჭდვისა და გამოგონებათა გაფორმების, საავტორო მოწმობების მიღების, სპატენტნოსალიცენზიო მხარდაჭერისა და მრავალ სხვა საკითხს.**

ჩვენი საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებანი და სახელმწიფო ორგანოებიც პოპულარიზაციას უნდა უწევდნენ ყველაზე ნიჭიერ მეცნიერებს, რომ სწორედ მათ წოლად შედიოდეს პრემიები და სხვა ტრადიციული ფორმების წახალისებანი.

მეორე მხრივ, სერიოზულად უნდა მოვკიდოთ ხელი მეცნიერთა **მატერიალური წახალისების** საკითხებს, კარგად შევისწავლოთ და გამოვიყენოთ ქვეყნის ზოგიერთი სამეცნიერო დაწესებულების გამოცდილება, სადაც შუაკაცა შრომის ანაზღაურება ხდება **დიფერენციერებულად,** ინდივიდუალური ატესტაციის შედეგების შესაბამისად, **სადაც დასაბუთებულად ხდება ფულადი პრემიების დიფერენციაციაც.**

უნდა განვაგრძოთ მეცნიერთა წახალისების ახალი ფორმების ძიებაც. ბელგოსის მომზადებისას შემოტანილი იქნა წინადადებანი, რომ დამუშავებათა დანერგვის პერიოდში მათი ავტორები შესაბამისი ანაზღაურებით მიიწვიონ სწორმოების კონსულტანტად. უნდა მოვიფიქროთ, როგორ გავავრცელოთ ფართოდ აკადემიის ინსტიტუტებსა და უმაღლეს სასწავლებლებში შესრულებულ პრაქტიკულ ნამუშევრებზე ეკონომიკური სტიმულირების შესაძლებლობანი, რომელებიც ახლა არის დარგობრივ ინსტიტუტებში. იყო სხვა წინადადებანიც, რომლებიც ყურადღებას იმსახურებს.

როცა ასე მწვავედ ვაყენებთ საკითხს აკადემიური მეცნიერების, დარგობრივი სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების, უმაღლეს სასწავლებელთა მეცნიერების, სპეციალეტო, საკონსტრუქტორო ორგანიზაციების წარმოებასთან ინტეგრაციის საკითხს, ამავე დროს უნდა შევიქმნათ მათს მუშაკებს შესაბამისი პირობები ერთობლივი შემოქმედებითი მუშაობისათვის, წარმოების მუშაკებთან მეცნიერული მოღვაწეთა შემოქმედებითი შეხვედრებისათვის. ამასთან დაკავშირებით მიზანშეწონილია **თბილისში ბაიხსას მეცნიერთა სახლი და მიეცეს მას სოლიდური მატერიალური ბაზა.**

ამავე დროს საჭიროა ვიფიქროთ მეცნიერი მუშაკებისათვის / საცხოვრებელი სახლების, საავადმყოფოებისა და პოლიკლინიკების, სანატორიუმების და ბაგების, საკიდელ-საკონსულტაციო ბიუროები და საცდელ-საკონსულტაციო ბიუროები ბიუროები და საცდელ-საკონსტრუქტორო ბიუროები და ა. შ. ეს ტუღები ფუნდამენტალურ-ეროვნული ხასიათისა. ეს ეხება ეროვნული ეკონომიკის ინტენსიფიკაციას, ეროვნული ეკონომიკის ტემპის დაჩქარებას, ეროვნული ეკონომიკის ტექნიკურ-ტექნოლოგიურ ორგანიზაციას, ეროვნული ეკონომიკის ეფექტიანობის ამაღლებ

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმის მოხსენება

(დასასრული)

ადმინისტრაციის საქმიანობისადმი კონტროლის უფლებას პირველადი პარტორგანიზაცია უნდა იყენებდეს აგრეთვე სამეცნიერო-კვლევე სამუშაოთა გეგმების ფორმირებაზე ზემოქმედების მოსახდენად, იღვწოდეს, რომ ამ გეგმებში შეჭარხლდეთ ყველაზე აქტუალური, ყველაზე საჭიროთა მეცნიერული პრობლემები, რომელთა გადაჭრა რეალურ სარგებლობას მოუტანს ჩვენ ოგორც თვით მეცნიერებას, ისე სახალხო მეურნეობას.

სამეცნიერო დაწესებულებათა პარტიულმა ორგანიზაციებმა მეტი ყურადღება უნდა დაუთმონ **დისციპლინის განმტკიცებისა და შრომის ორგანიზაციის** საკითხებს. როგორც ფაქტები მოწმობს, პარტორგანიზაციები ზშირად ყურადღებას არ აქცევენ იმას, რომ ზოგიერთი მეცნიერი თანამშრომელი სრულად არ არის დატვირთული, დიდად არ იწუხებს თავს მუშაობით, ზოგჯერ კი დისციპლინის დაცვის შემდეგ საკროთდ აღარ ძღვება არავითარ მეცნიერულ პროდუქციას. არ ზორეკილდება ჯეროვანი ღონისძიებები მეცნიერთა კადრების დამკვიდრებისათვის, რის შედეგადაც სამეცნიერო-კვლევითის ინსტიტუტებში მეცნიერ მუშაკთა ფენადობა შეიმჩნევა.

არსებობს ისეთი პრობლემაც, როგორიც არის **მეცნიერი თანამშრომლის, მკვლევარის, კონსტრუქტორის ავტორიტეტის ამაღლება.** არ უნდა იყოს ისეთი მდგომარეობა, რომ ისინი, ვინც ნამდვილად ავთორებს და აწინაურებს მეცნიერებას, ჩრდილში რჩებოდეს. პარტიულმა ორგანიზაციებმა ყოველნაირად უნდა დაიცვან მეცნიერი თანამშრომლის ავტორიტეტი, რომელიც ზშირად ქმნის „ამინდს" კოლექტივში, ნაყოფიერი, ეფექტიანი შრომისათვის ყველა პირობა შეუქმნას მას.

უფრო მაღალი უნდა იყოს **სამეცნიერო დაწესებულების პირველადი პარტორგანიზაციის მდგომის ავტორიტეტიც.** სამეცნიერო კოლექტივებში პარტიულ წინამძღოლებად უნდა იყვნენ ყველაზე ავტორიტეტიანი, ყველაზე კომპეტენტური ადამიანები, ამხანაგები, რომლებსაც ღირსა პატივისცემა აქვთ მოხვეშილი მეცნიერულ საქმაოროში. პარტიული ორგანიზაციის მდგომის ზერჩევისას უნდა გამოვიჩინოთ ზუსტად ისეთივე მიდგომა, როგორც სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორის თანამდებობაზე თვალსაჩინო მეცნიერის დასაყენებისას, ისეთივე პასუხისმგებლობის საზომით, ისეთივე პარტიული პრინციპულობით.

ამასთანავე, პარტიული ორგანიზაციების მდივნებთან ერთად, სამეცნიერო დაწესებულებათა ხელმძღვანელებსაც უნდა ეკისრებოდეთ პერსონალური პასუხისმგებლობა სამეცნიერო კოლექტივში პარტიულ-პოლიტიკური მუშაობის მდგომარეობისათვის. შემთხვევითი ხომ არ არის, რომ ასეთ ხელმძღვანელებს, ჩვეულებრივ, პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საოლქო, საქალაქო და რაიონული კომიტეტების შემადგენლობაში ირჩევენ. თავის მხრივ, პარტიული ორგანიზაცია უფრო აქტიურად უნდა ზემოქმედებდეს ხელმძღვანელებზე, უნერვიანდეს მათ საუკეთესო თვისებებს, იმის უნარს, — რომ ყურად იღოს კომუნისტების აზრი, გადაწყვეტოს საკითხები კოლეგიურად, კოლეგიტურად. ფუნდამენტური მეცნიერების შემდგომი განვითარების ამოცანებთან ერთად პარტიულმა ორგანიზაციებმა მეტი ყურადღება უნდა დაუთმონ **მეცნიერულ დამუშავებათა შედეგების პრაქტიკაში დანერგვის საკითხებს.** სწორედ ეს გახლავთ ის სასინჯი ქვა, რომლითაც მოწმდება კომუნისტების, მათი ლიდერების ბრძოლისუნარიანობა და მიზანსწრაფვა. დაწყებული საქმის ბოლომდე მიყვანის უნარი პარტიული ხელმძღვანელის თავკერი ღირსებაა.

ამრიგად, **საკითხები ბევრია, პარტიული ორგანიზაციების წინაშე რიფული ამოცანები დგას, და მათი გადაწყვეტა პარტიული ორგანიზაციების მდივნებისაგან პრინციპულობას, თანამედეგრულობას და კომპეტენტურობას მოითხოვს.** სამეცნიერო დაწესებულებათა პარტორგანიზაციების მდივნების თათბირზე, რომელიც პლენუმამდე მოეწყო ყველა ცენტრალური კომიტეტის ორგანიზაციულ-პარტიული მუშაობის განყოფილებაში, აღინიშნა, რომ მათი მუშაობის სპეციფიკას უფრო ღრმად უნდა სწვდებოდნენ ცენტრალური კომიტეტის განყოფილებები, პარტიის საოლქო, საქალაქო და რაიონული კომიტეტები. გამოითქვა სურვილი, რომ პარტიულ კომიტეტებში, მათ შორის, ცენტრალური კომიტეტის განყოფილებებში, მოეწყოს მდივნების სწავლება, მათი მუშაობის გამოცდილების გაზიარება.

ჩვენ შეგვიზეთ სამეცნიერო დაწესებულებათა პარტიული ორგანიზაციების საქმიანობის ზოგიერთი მხარეს. დაახლოებით ასეთივე ამოცანები დგას სპროექტო, საპროექტო-საკონსტრუქტორო, საცდელ-საკონსტრუქტორო და სხვა იმ დაწესებულებების პარტორგანიზაციათა წინაშე, სადაც იბადება ან იხვეწება ახალი ტექნიკა და ტექნოლოგია.

აქვე საგანგებოდ უნდა აღინიშნოს, რომ მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის ბაზაზე ეკონომიკის განვითარების ინტენსიურ ფაქტორებზე ორიენტაციის მტკიცედ აღების პირობებში დაგვჭირდება აგრეთვე იმ **პირველადი პარტიული ორგანიზაციების მუშაობის სტილისა და მეთოდების ძირეული გარდაქმნა, რომლებიც უშუალოდ მატერიალური წარმოების სფეროში მოქმედებენ.**

თვით **ინტეგრაციის, წარმოებასთან მეცნიერების პარტნიორობის** ცნება ითვალისწინებს, მოითხოვს ამ ორი სფეროს **ორმხრივ ურდიერთობას, შეთანაწყობას,** შეერთებას. პირველად პარტიულ ორგანიზაციებზე, მათს მდივნებზე დიდად ექნება დამოკიდებული **მეორე ინტეგრირებული მხარის** მომზადებაც თვით ინტეგრაციისათვის, კერძოდ, სამინისტროების, სამრეწველო და სასოფლო-სამეურნეო საწარმოების, გაერთიანებების, კოლეგიურებებისა და საბჭოთა მეურნეობების, მათი ხელმძღვანელების, პირველად პარტიული ორგანიზაციების მდივნების მომზადება.

ბევრი მეცნერი, სპეციალისტი ფიქრობს, რომ წარმოებაში მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევათა დანერგვის რიფული პრობლემები შეიძლება სახელმწიფოს სტრატეგიული როლის გაძლიერებისას თვითრეგულაციის ფაქტორთა ზეგავლენით გადაიკრას, ორივე მხარის — მეცნიერებისა და წარმოების დაინტერესება უზრუნველყოფდა პარტნიორობის როგორც თვითრეგულაციის ისეთი მექანიზმის ერთ-ერთი ელემენტის ფუნქციონირებას.

რა თქმა უნდა, ასეთ მომზადებას, ასეთ დაინტერესებას უნდა უზრუნველყოფდეს შესაბამისი ეკონომიკური ბერკეტებიც. მაგრამ დღესდღეობით საქმე ეხება, უწინარეს ყოვლისა და უმთავრესად, თითოეულის **უსიკოლოგიურ, სუბიექტურ მოამზადებას** ამ დიდი მეცნერული და სახალხო-სამეურნეო მნიშვნელობის ამოცანების გადაწყვეტისათვის. პარტიული ორგანიზაციები თავიანთ მისიად უპირველესად იმას უნდა რაცხდნენ, რომ ყოველ მუშაკს გააგებინონ **მეცნიერებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის ფასი,** აღზარდონ პარტიული და სამეურნეო კადრები — უკლებლივ ყველა მუშაკი — ისეთი სულისკვეთებით, რომ მათ აფიქრებდეთ არა მარტო **სადღეისო.** არამედ აგრეთვე **სახვალეო, პერსპექტიული პრობლემები.** ყოველ ჩვენგანს უწინარესად უნდა აინტერესებდეს, აღელვებდეს, უმახვილებდეს ყურადღებას **საწარმოს ხვალინდელი დღე, კოლეგიურნეობის, საბჭოთა მეურნეობის წელინდელი დღე, ახალშენებლობის ხვალინდელი დღე.**

აუცილებელია, ჩვენი პარტიული და სამეურნეო კადრები ზარნაგდნენ სწორედ პერსპექტივისათვის, ნიადაგ ფიქრობდნენ მოწყობილობის გამოსაშვები პროდუქციის ასორტიმენტის განახლებას, მასალების მომჭირნე და რაციონალური გამოყენების, საწარმოო-ტექნიკური პერსონალის კვალიფიკაციის ამაღლების უზრუნველყოფაზე, ნიადაგ სწვდებოდნენ მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის პრობლემებს, იჩენდნენ ინტერესს ამ პრობლემებისადმი, დაუცხრომლად ეძებდნენ. რა აქვთ საყურადღებო, სასარგებლო, დიდმნიშვნელოვანი მეცნიერებს, კონსტრუქტორებს, დამპროექტებლებს — ეძებდნენ ყოველივე იმას, რითაც შეიძლება შევიარაღდეთ **არა მარტო დღეს, არა მარტო ხვალ, არამედ 10-15 წლის შემდეგაც.**

მთელი ეს მუშაობა ჩვენ, ამხანაგებო, უნდა მივიჩაენოთ მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მაღლიანი ნიადაგის მოშზადებად, მეცნიერების პოლიგონის მოშზადებად. **თუ არ მოვამზადეთ ასეთი ნიადაგი, თუ ასე არ დავაყენეთ საკითხი, თუ ასეთი პოლიგონი არ გვექნა, მაშინ არ გვექნება არც არავითარი ინტეგრაცია, არ გვექნება არც მეცნიერულ-ტექნიკური და სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის ტემპის დაჩქარება, არავითარი მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუცია.**

საჭიროა შეიქმნას მეცნიერულ დამუშავებათა შედეგების წარმოებაში დანერგვის უზრუნველსაყოფად ყველა პარტორგანიზაციის მუშაობის სისტემა, **დანერგვისადმი პარტიული კონტროლის სისტემა.** თითოეულ პარტორგანიზაციაში უნდა შედგეს მეცნიერულ დამუშავებათა **დანერგვის ღონისძიებათა გეგმა,** რომელიც მოიცავს მათი პროპაგანდის ფორმებსა და მეთოდებს, მათი დამთავრებისა და გამოყენების, მეცნიერთა და წარმოების მუშაკთა მორალური და მატერიალური სტიმულირების გზებს. შეიძლება ერთობლივი გეგმები შეიმუშაონ ინსტიტუტებისა და წარმოებების პარტორგანიზაციებმაც.

ფართოდ უნდა დაინერგოს სამეცნიერო დაწესებულებათა და საწარმოთა პარტკომებისა და პარტბიუროების ფიერთიანებული სხდომები, ყოველთანებული პარტიული კრებები, კომუნისტ მეცნიერთა ანგარიშგება წარმოების კომუნისტ მუშაკთა წინაშე და პირიქით. მნიშვნელობა იქნებოდა კომპეტენტური პროგრამების შემუშავებაში ან პარტნიორობაში სხვადასხვა შრომითი კოლექტივის ერთობლივი მონაწილეობის პერიოდისათვის შექმნილიყო **პირველადი პარტორგანიზაციების მდივანთა ფრონტი.**

შესაძლოა, ზოგიერთ რეგიონულ პარტიულ კომიტეტთან მიზანშეწონილი იყოს უკრაინელი ამხანაგებისა და თბილისელების მაგალითისამებრ შევამნეთ მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის ხელშემწყობ საბჭოები, რომლებიც დაგვეხმარებიან დარგთშორისი, უწყებათშორისი ბარიერების დაძლევაში.

მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესი შრომის პირობების გაუჯობესების, მისი დაცვის პროგრესიც არის.

მაშასადამე, ეს ფიდილი საქმე ყოფილა **პროფკავშირებისა,** რომლებმაც უნდა იღვაწონ, რომ მეცნიერების მიღწევათა, ახალი ტექნიკისა და ტექნოლოგიის გამოყენების საკითხები უფიდიგმოქმედი საწარმოო თათბირების სისტემატური განხილვის საგანი გახდეს, ღირსეული ადგილი დაიკავოს კოლექტიურ ხელშეკრულებებში. მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევათა დანერგვა, მექანიზაციისა და ავტომატიზაციის დონის ამაღლება უშუალოდ შეეხებამება შრომელთა ინტერესებს, ეინაიდან უმსუბუქებს მათ შრომას, კიდევ უფრო კვალიფიციურსა და შემოქმედებითს ხდის შრომელთა გარჯას.

ეუშაობილ **მეცნიერული პოზიციებიდან** უნდა მიეფდგეთ **სოციალისტური შეჯიბრების ორგანიზაციას** სამეცნიერო-კვლევითს და საპროექტო-საკონსტრუქტორო დაწესებულებებში, რათა იგი მაქსიმალურად უწყობდეს ხელს საუკეთესო სბოლოო შედეგების მიღწევას. რაც შეეხება სამეცნიერო დაწესებულებათა შორის და თვით ამ დაწესებულებებში მიმდინარე სოციალისტური შეჯიბრების შედეგების შეჯამების ამჟამინდელ პრაქტიკას, იგი ზშირად სუბიექტური ხასიათისაა, ეინაიდან ნაშრომების შეფასება ძალზე სუბსტად ესატყვისება დამუშავებათა სბოლოო შედეგებს, მათს დანერგვას. საჭიროა გავაძლეროთ შეჯიბრების საკარობა, სტიმულირება სამეცნიერო დაწესებულებებში.

უკანასკნელ ხანს რესპუბლიკაში რამდენადმე გააქტიურდა **სამეცნიერო-ტექნიკურ საზოგადოებათა, გამომგონებელთა და რაციონალიზატორთა საზოგადოების საქმიანობა.**

სამი წლის წინათ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა მოიწონა ინიციატივა „სამეცნიერო-ტექნიკურ საზოგადოებათა ყოველი საბჭო წარმოების რეზერვების ძიების შტაბია". მეცნიერულ-ტექნიკური საზოგადოებრიობის მიერ გამოკვლეული რეზერვების წყაროებით სამი წლის მანძილზე დამატებით გამოშვებულია 140 მილიონ მანეთზე მეტი ღირებულების ზეგეგმითი პროდუქცია. დღეს სამეცნიერო-ტექნიკურ საზოგადოებათა საბჭოები მეცნიერებისა და წარმოების ინტეგრაციის ბეჯის ბურანი უნდა გახდეს.

ჩვენს ახალგაზრდობას, ჩვენს კომკავშირს შეუძლია ბევრი სასარგებლო რამ გააკეთონ. ამიერიდ გვაქვს, მოვალეთ, რომ კომუნიზმის ახალგაზრდა მშენებლები, როგორც ყოველთვის, ახლაც თავიანთ მნიშვნელოვან წვლილს შემატებენ ამ საერთო-პარტიულ, საერთო-სახელმწიფოებრივ საქმეს, მეცნიერების შემდგომი განვითარების, მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის კიდევ უფრო მეტი დაჩქარების საქმეს, ახალგაზრდული ენერგიით, ჰაბეკური ენთუზიაზმითა და შემართებით ეკვეთებიან მას, რაც მეცნიერებში შეადგამენ ფეხს, ახალგაზრდები კომკავშირელი ასაკისანი არიან, ეს კი ნიშნავს, რომ კომკავშირულ ორგანიზაციებს დიდმნიშვნელოვანი როლი ეკუთვნით მეცნიერთა კადრების ჩამოყალიბების, აღზრდისა და დავაჯაკებების საქმეში. **თითოეულისათვის, ვინც ვგადაწყვეტა თავისი ცხოვრება მეცნიერებას მაუძღვნას, კომკავშირი უნდა გახდეს ერთგული და მზრუნველი დამრიგებელი, რომელსაც შეუძლია ჭალლშეინოს თუ ბაბუაში ამოიცნოს ბომბავლი მეცნიერი და გაუკვალოს მას მეცნიერული შემოქმედების გზა.**

მეცნიერების ეფექტიანობის ამაღლებაში, მისი მიღწევების სწარმოო გაერთიანებებისა საქმეში იზრდება **მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა** როლი. მეცნიერების მიღწევათა პროპაგანდისა და პოპულარიზაციისათვის დიდ მუშაობას ეწევიან რესპუბლიკური პრესა, ტელევიზია და რადიო. მაგრამ ეს მასალები მეტწილად ინფორმაციული, ოლუსტრაციული ხასიათისაა. საჭიროა ოვეძრით ხოლმე მეცნერების, მისი ძირითადი მიმართულებების შემდგომ განვითარებასთან დაკავშირებული უფრო აქტუალური, პრობლემური საკითხები. გვეპირდება პოლემიკა, გვეპირდება დისკუსია, გვეპირდება კამათი და პაექრობა. **თუ კრიტიკულად არ გავაანალიზეთ ნაღვაწი, ვერ წავალთ წინ, ვერ მოვახდენთ მნიშვნელოვან მეცნიერულ აღმოჩენებს, ვერ მივალწევთ თვალსაჩინო შედეგებს, ვერ განვახორციელებთ საფუძვლიან კვლევას.**

მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუცია საზოგადოების განათლების მაღალ დონეს მოითხოვს. ამიტომ მეტი მზრუნველობა გვმართებს მუშათა და კოლეგურნეთა, სპეციალისტთა, მოსამსახურეთა მეცნიერული, ტექნიკური, ჰუმანიტარული ცოდნის გაღრმავებისათვის. აქ საქმიანობის ფართო ასპარეზი ეკმნება საზოგადოება „ცოდნას", პოლეტიკური განათლების საზოგადოება, ეროვნული ენა, ყველა ჩვენს იდეოლოგიურ დაწესებულებას.

როცა **მეცნიერებისა და იდეოლოგიის თანაფარდობის** საკითხებს ვეხებთან, გვინდა გამოვყოთ ამ პრობლემის ორი მხარე: ჯერ ერთი, თვით მეცნიერების კადრების იდეური აღზრდა და, მეორე, მეცნიერთა მონაწილეობა იდეოლოგიურ მეშაობაში, მშრომელთა ფართო მასების იდეოლოგიურ აღზრდაში.

განვითარებული სოციალიზმის პერიოდში განსაკუთრებით იზრდება მეცნიერების კადრების იდეურ-პოლიტიკური მომზადებისა და ფრთობის ორი მხარეს შეფერილობა, ვინაიდან მეცნიერის მარქსისტულ-ლენინური მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებაზე, იმაზე, თუ რამდენად წარმატებით არის იგი დაუფლებული სინამდვილის შემეცნების მარქსისტულ-ლენინურ მეთოდს — მარქსიზმ-ლენინიზმის თეორიას, — დიდად არის დამოკიდებული მისი პროფესიული მეცნიერული მოღვაწეობა, მისი აქტიური ცხოვრებისეული, მოქალქეობრივი პოზიცია.

ამასთანავე იღებენ რა პირად თეორიულ წრთობას, ჩვენი მეცნიერების კადრები უნდა გვეკლინებოდნენ პარტიის აქტიურ იდეოლოგიურ მებრძოლებად, ჩვენი ახალგაზრდობის, ყველა მშრომელის იდეურ აღზრდელებად და დამრიგებლებად. და ჩვენ ამ შემოხვევაში ვგულისხმობთ არა მარტო საზოგადოებათმცოდნე მეცნიერებს, არამედ აგრეთვე მეცნიერების სხვა დარგების — საბუნებისმეტყველო და ტექნიკური დარგების მოღვაწეებსაც.

მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუცია კაცობრიობის, პროგრესის დიადი დამჩაჩარებელია, რომელიც სერიოზულ ზემოქმედებას ახდენს საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა მხარეზე. მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის შედეგებს საკუთარი გამოცდილებით ვრძნობს როგორც მთლიანად საზოგადოება, ისე თითოეული ადამიანი ცალ-ცალკე. ამიტომ ჩვენთვის, კომუნისტებისათვის, მეცნიერება, ისევე როგორც ეკონომიკა, ყველაზე საინტერესო, ყველაზე მოავარი პოლიტიკაა.

XI. მთავარია საბოლოო შედეგი

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმის მოხსენება „საქართველოს პარტიული ორგანიზაციის ამოცანები მეცნიერების შემდგომი განვითარებისა და რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობაში მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დაჩქარებისათვის", ეეშმარიტად **კოლექტიური აზროვნების ნაყოფია.**

მის ფორმირებაში მონაწილეობდა არა მარტო პლენუმის უკლებლივ ყველა მონაწილე, არამედ აგრეთვე ასობით მშრომელიც — კომუნისტები და უპარტიოები, რომლებიც გამოდიოდნენ ჩვენი პრესის ფურცლებზე, გამოგზავნეს თავიანთი წინადადებები ცენტრალურ კომიტეტში, სხვა პარტიულ და სახელმწიფო ორგანოებში.

ახლა განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა აქვს იმას, რომ **სისტემატური შეუნელებელი კონტროლი** დაეუწესოთ მეცნიერების განვითარების, წარმოებაში მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევათა დანერგვის ღონისძიებათა კონცენტრაციისათვის მუშაობის პროგრამის განხორციელებას, რომელიც ამ მოხსენებაშია მოცემული.

ენდა შეიქმნას პლენუმის გადაწყვეტილებათა რეალიზაციის ისეთი სისტემა, რომელიც ზუსტად მეცნიერული, დასაბუთებული მიდგომის ნიშვნა გახდებოდა. საჭიროა უთუოდ, უცილობლად **უზრუნველყოთ პლენუმის გადაწყვეტილებათა განხორციელება პრაქტიკაში,** ყოველდღიურ ცხოვრებაში, გადავაქციოთ ისინი, როგორც ვლადიმერ ილიას ძე ამბობდა, **„სავსებით და ნამდვილად ყოფა-ცხოვრების შემადგენელ ელემენტად".**

ზოგიერთი წინადადება ასეთი **კონტროლის სისტემის** თაობაზე შეგვიძლია უკვე ახლა გამოვთქვათ. საჭიროა, ცენტრალური კომიტეტის ბიუროსა და მინისტრთა საბჭოს გაერთიანებულ სხდომებზე სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების გეგმების შესრულების შედეგების შეჯამებისას ყოველკვარტალურად გაკეთონ პლენუმის გადაწყვეტილებათა რეალიზაციის მიმდინარეობის ანგარიში რესპუბლიკის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის, მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტის, სახმწინისა და მეცნიერებათა აკადემის ხელმძღვანელებმა. უკლებლივ ყველა სამინისტრომ და უწყებამ უნდა მოისმინოს ანალოგიური ანგარიშები მინისტრთა მოადგილეებისა, რომლებიც მეცნიერებისა და ტექნიკის საკითხებს განაგებენ.

ანალი ამოცანების მიხედვით ერთგვარად უნდა გარდაქმნან საქმიანობა მეცნიერებათა აკადემიამ, მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტმა, სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტმა, სახმწენმა, სამინისტროებმა და უწყებებმა, კერძოდ, მეცნიერებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მართვის საკითხებშ.

სპეციალური გეგმები, კონკრეტული ღონისძიებები უნდა შეიმუშაონ სამინისტროებმა და უწყებებმა, რომლებსაც ეკისრებათ სამეცნიერო-კვლევითი, საპროექტო, საკონსტრუქტორო, ტექნოლოგიური დაწესებულებები და ორგანიზაციები.

გარკვეული კორექტივებია შესატანი კადრების გათვალებს, მომზადებისა და გადამზადების მთელი სისტემის სასწავლო პროგრამებში, დაწყებული სამეფოალო სკოლიდან, პროფესიულ-ტექნიკური განათლების, უმაღლესი სასწავლებლებისა და ტექნიკუმების პროგრამებში.

პლენუმის გადაწყვეტილებათა განხორციელებაში დიდმნიშვნელოვანი როლი უნდა ეკუთვნოდეთ პროფსაბჭოსა და პროფკავშირთა რესპუბლიკურ დარგობრივ კომიტეტებს.

ძალზე სასარგებლო ღონისძიებად გვესახება **წარმოებაში მეცნიერების მიღწევათა დანერგვის რესპუბლიკური დათვალიერება,** რომლის ორგანიზაცია რესპუბლიკის პროფსაბჭომ, სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტმა, მეცნიერების და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტმა, მეცნიერებათა აკადემიამ უნდა ითავონ. ეს შესაძლებლობას მოგვცემს შევაჯამოთ ნაღვაწი, გავაანალიზოთ სამეცნიერო, საპროექტო, საკონსტრუქტორო დამუშავებათა თემატიკა, მათი შედეგანაში, შევაფასოთ სამეცნიერო და საწარმოო კოლექტივების თანამშრომლობის ქმედითობა, დავსახოთ და განვახორციელოთ წარმოების ტექნიკური დონის ამაღლების ღონისძიებანი.

მიზანშეწონილი იქნება, აგრეთვე, რომ პროფკავშირთა დარგობრივმა კომიტეტებმა ყოველწლიურად განიხილონ თავიანთ პლენუმებზე, თუ როგორ სრულდება თითოეულ დარგში ახალი ტექნიკის გეგმები.

მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის განხორციელებაში თავიანთი ადგილ ეზედა მიაგნონ **სახალხო დეპუტატთა საბჭოებმა, საქართველოს ალკ ცენტრალურმა კომიტეტმა, რესპუბლიკის სახალხო კონტროლის კომიტეტმა, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებმა;** საჭიროა განსაზღვროს ადგილობრივი საბჭოების, თითოეული პროფკავშირული და კომკავშირული ორგანიზაციის, სახალხო კონტროლის ყოველი ჯგუფის ამოცანები.

ამ პლენუმის გადაწყვეტილებებიდან გამომდინარე ამოცანები გასხლილულ უნდა იქნეს **ყოველ პირველად პარტიულ ორგანიზაციაში,** მაგრამ ამ საქმეში არას გვარგებს აჩქარება, წინდაუფიდგობა, არაკომპეტენტურობა. კომუნისტებმა ყურადღებით უნდა შეისწავლონ VI პლენუმის მოხსენება, კონკრეტულად და საგნობრივად შეიმუშაონ მიმდინარე და პერსპექტიული სამეშაო გეგმები და მხოლოდ ამის შემდეგ გაანიხილონ ისინი პარტიულ კრებებზე, განიხილონ საქმიანად, აქტიურად და დაინტერესებით.

თავის მხრივ, ახალი შინაარსი უნდა მიენიჭოს კომპლექტური შემოწმებებს, რომლებიც საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის პრაქტიკაში დამკვიდრდა. ასეთ შემოწმებათა განხორციელებისას წინა პლანზე უნდა დადგეს პრობლემა — **მეცნიერება და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესი.** ძირეულ შემობრენებას მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის პრობლემებისაკენ ძმხოლოდ მაშინ უზრუნველეყოფთ, თუ ისინი პარტიის საოლქო, საქალაქო და რაიონული კომიტეტების უპირველესი საზრუნავი გახდება, თუ პარტიული კომიტეტების მდივნები ამ საქმეში გამოიჩენენ **ღვიძლ დაინტერესებას, პარტიულ ინიციატივას, სოციალისტურ გერგილიანობას,** თუ პარტიული მუშაკები გახდებიან, ყველაზე კარგი გაგებით, **მეცნიერების ჯარისკაცები, მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის ჯარისკაცები.**

ცენტრალური კომიტეტის პლენუმს მიაჩნია, რომ მის შემადგენლობაში უნდა შევიდნენ ხელმძღვანელი პარტიული, სახელმწიფო, პროფკავშირული და კომკავშირული მუშაკები, თვალსაჩინო მეცნიერები, სპეციალისტები, ხოლო საბჭოს თავმჯდომარე უნდა იყოს საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი.

ნათლად უნდა გვესმოდეს, რომ საბჭოს შექმნასთან დაკავშირებით საქმე ეხება არა მეცნიერებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მართვის არსებული სისტემის ლიკვიდაციას, საქმე ეხება მისი ეფექტიანი ფუნქციონირების ხელშეწყობას. არ არის არავითარი საფუძველი იმ მოსაზრებისა, ვითომ საკოორდინაციო საბჭომ სახელმწიფო ორგანოების, მით უმეტეს, მეცნიერებათა აკადემიისა და მისი დაწესებულებების მაგვარობა გასწიოსო.

საკოორდინაციო საბჭოს სამეშაო ორგანოები უნდა იყვნენ, უწინარეს ყოვლისა, საქართველოს სსრ მეცნიერებისა და ტექნიკის სახელმწიფო კომიტეტი, რესპუბლიკის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის აპარატი; ამასთან ბეჯულსხმები აკადემიისა და ყველა სხვა სამეცნიერო ორგანიზაციის ყველაზე აქტიური მონაწილეობა.

ნავარაუდევია, საკოორდინაციო საბჭოს შემადგენლობაში შეიქმნას **სამეშაო ჯგუფები,** რომლებსაც გადაეცემიან საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს წევრები ინ დარგების, სახალხო მეურნეობის ინ სფეროების შესაბამისად, რომლებსაც ისინი უწევენ კურირებას.

საკოორდინაციო საბჭოს სხდომებზე, აგრეთვე სამეშაო ჯგუფების სხდომებზე განხილულ უნდა იქნეს მხოლოდ ისეთი საკითხები, რომლებიც მოითხოვს პარტიული, სახელმწიფო ორგანოების განსაკუთრებულ ყურადღებასა და განსაკუთრებულ მზრუნველობას.

საკოორდინაციო საბჭო და მისი სამეშაო ჯგუფები მოვალენი არიან — და ჩვენც სწორედ ეს მოგვაქნია მათს ძირითად დანიშნულებად, ძირითად მოწოდებად — **თანაბრად ზრუნავდნენ როგორც წარმოებაში მეცნიერების მიღწევათა დანერგვისათვის, ისე ამისთვისაც, რომ ყველაზე ხელშემწყობ პირობები შეუქმნან მეცნიერების წარმატებულ განვითარებას, ფუნდამენტურ კვლევას.**

ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით [illegible] კომპარტიის ცენტრალური [illegible] ხელოვნ ბანს უნდა დაამტკიცოს დებულება რესპუბლიკის მეცნიერებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის საკოორდინაციო საბჭოს შესახებ, [illegible] შემადგენლობა.

ამასთანავე, ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს და რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭომ დაბეგენს შემდეგ უნდა დაამტკიცონ VI პლენუმის მიერ მოლიანად მოწონებული სახალხო მეურნეობის დარგების მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის ღონისძიებანი.

რაც შეეხება მეცნიერებისა და მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დარგში მოელი მუშაობის კოორდინაციის შემოთვალებული სისტემის მთავარ ბაზანს, მისი თავმდებთავია მივალწიოთ **სახალხო შედეგს:**

— მეცნიერული კვლევის სახალხო შედეგს;

— ბაგოუკეთებითს დაპუშაგებათა და საკონსტრუქტორო, ტექნოლოგიური, სპროექტო ბაზა.

ეუფეტბის სახალხო შედეგს;

— წარმოებაში, ცხოვრებაში, სახალხო მეურნეობის პრაქტიკაში მეცნიერების მიღწევათა დანერგვის სახალხო შედეგს.

ამრიგად, დღესაც, როგორც ყოველთვის, როგორც ყველა ფენომენი, ჩვენ სწორედ **საბოლოო შედეგებს** ვიჭერთ ქვაყუთხედად, მთელი ჩვენი შემდგომი მუშაობის საფუძველთა საფუძველად!

• • •

ამხანაგებო!

მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუცია, როგორც ყოველგვარი რევოლუცია, მოითხოვს თავისი განვითარების პრესპექტივებისა და მიზნების სიცხადეს, იმის ღრმა გაგებას, თუ რად და რის გულისათვის, ვის გულისათვის ხორციელდება იგი, მოითხოვს რეკოლუციის სტრატეგიისა და ტაქტიკის ცოდნას, მოითხოვს განსაკუთრებულ მობილიზებას, მოითხოვს მისი ორგანიზატორებისა და ყველა მონაწილის განსაკუთრებულ დარაზმულობას.

როგორც ყოველგვარი რევოლუცია, მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუცია წარმოიჩენს თავის ლიდერებს, რომლებმაც მოთმინებით, გულმოდგინედ, დღენებით უნდა ამზადონ ადამიანები, ფართო მასები ასეთი რევოლუციისათვის, ადფრთოვანონ ისინი გმირული შემართებისათვის, გამდელი ბრძოლისათვის. მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუცია მოითხოვს ისეთსავე ემოციებსა და ეფექტებს, ისეთსავე თავდადებას, როგორსაც სოციალური რევოლუცია.

ჩვენ ვხედავთ ყველაზე მჭიდრო, ყველაზე უშუალო, ორგანულ კავშირს სოციალურ რევოლუციასა და მეცნიერულ-ტექნიკურ რევოლუციას შორის. ჩვენ ეარგად გვესმის, ჩვენ საეჭეოოდ გვაქვს შეგნებული, რომ სოციალური რევოლუციის მიერ დასახული ამოცანების მით უფრო წარმატებით მივალწევთ, რაც უფრო სწრაფად და უკეთ განხორციელდება მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუცია.

დღეს ჩვენთვის სრულიად ცხადია: ეეშმარიტი მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის მოუხდენლად ვერ მივალწევთ ამ მაღალ და ნათელ იდეალებს, რომლიც დიდმა ოქტომბრის სოციალისტურმა რევოლუციამ მოგვიტანა.

ჩვენ, ჩვენს თაობას, 80-იანი წლების სწავლულებს, სახალხო მეურნეობის პრაქტიკოსებს, კომუნისტებს და კომკავშირელებს **წილად ვგხვდა საპატიო მისია — შეეკმნა ატომფერო, რომელიც ხელს შეუწყობს ხამაშელი მეცნიერების სწრაფს აუკვანას, სწრაფს განვითარებას, მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის განხორციელებას.**

ჩვენ ამ ხანაში ვცხოვრობთ, რომელიც მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის ხანა გახდა, ვცხოვრობთ ხანაში, როცა მეცნიერება და ტექნიკა სულ უფრო მეტად გადაიქცევა სახოგადოებრივი განვითარების ერთ ერთ წამყვან ძალად, როცა სულ უფრო მატულობს მათი ხემოქმედება საზოგადოების ცხოვრების ყველ სფეროზე — სოციალურზე, ეკონომიკურზე, პოლიტიკურზე, სულიერზე.

ჩვენ დავამარცხეთ კაპიტალიზმი პოლიტიკური თვალსაზრისით, მორალური, ზნეობრივი, ფსიქოლოგიური